འཇུག་མི་ཟམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སྨོན་བརྒྱད་དང་བཅས་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྷ་གྲུབ།

རྫོགས་པ་པོ། མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་བྱ།

1 བཀྲ་ཤིས་གོ་ཕྱོགས་པའི་དམིགས་འདྲན་དང་མཐུན་པར་ལྷ་འཕྲིན་སྙིང་མའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པ་འཇུ་མི་ཟམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་
2 རྒྱལ་རྒྱ་མཚོའི་ (1846–1912; BDRC: P252) བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྷ་གྲུབ་དང་བཞེད་མཚམས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རྩལ་འདོན་བྱས་ཏེ།
3 དཔྱད་རྫོགས་འདིའི་ཁོག་ཕྱབ་ཡོད།

4 དེ་ཡང་ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱི་ཡོངས་ལ་བལྟས་ན་[1]བོད་ཡིག་ཐོག་དྲས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ལོན་དུ«རྒྱད་ཀླ་མ»དེ་ཉིད་བསྟན་
5 ཞུས་མཐང་པའི་གནས་ཚུལ་མི་གསལ་ཡང་། འཇུ་མི་ཟམ་པའི་དགོངས་ཚུལ་ལྟར་ན།[2] «རྒྱད་ཀླ་མ»དང«ཆོས་ཉིད་རྣམ་
6 འཇྲེད»དེ་དག་ཀྱང་ལྷ་འཕྲིན་དྲས་ཟུ་བསྟན་ཞུས་མཐང་ཡོད་ལས་ཆེ་ཚུལ་གསུངས་པ་མ་ཐད། བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྷ་ཀ་ལྷ་འཕྲིན་ཀྱི་
7 དྲས་ཟུ་བསྟན་ཞུས་མཐང་པའི་ཡོ་རྒྱས་ཁ་ཅག་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཡང་སྐྱས་པར་གསལ། དེ་ལྟར་གསུང་པའི་ཡོ་རྒྱས་ཁ་ཅག་དེ་ཉིད་
8 གང་ཡིན་ལ། བཅལ་འཚོལ་རྣམ་ཆོགས་པ་ཞུས་ཀྱང་ཡར་ཐེ་ཡོ་རྒྱན་བྱིང་པའི་ (b. 1323; BDRC: P4943) གཉིས་ཀྱིས«བདག་འདོ
9 ཐང»ལ[3]དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོངས་གཉིས་ཙམ་འཕྲོད་བ་ལས་གཞན་གནས་རྒྱབས་གང་ཡང་མ་རྙེད།

10 1. རྒྱད་ཀླ་མའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་དང་རྒྱད་ཀླ་མ་བཅས་ངོས་དོན་གྱི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཐང་པའི་ཚུལ།

11 སྒྲིར་རྒྱད་ཀླ་མའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ[4]དང«རྒྱད་ཀླ་མ»བཅས་བཟོད་བྱ་ངོས་དོན་སྡོན་པའི་གཞུང་ཡིན་མིན་ཐད་བོད་ཀར་
12 ཅན་གྱོངས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཞལ་མི་མཐུན་པར་བཞེད་ཚུལ་སྔོ་ཚོགས་པ་ལས། «ཆོས་ཉིད་རྣམ་འཇྲེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡེ་ཤེས་སྙིང

---

[1] «དེབ་སྡོན»» (A, p. 310.4–5; B, vol. sTod-cha, p. 425.4–7) ལས། “རྒྱད་ཀླ་མ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ཟོ་བོ་དང་རིག་ཚོས་ཐོག་མར་བསྟན། དེ་ནས་ཟོག་
ལོ། པ་ཚ་བ་ལོ་ཐུ་བ། ཡར་ཕྱང་ས་ལོ་ཐུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན། ཟོ་ནང་ལོ་ཐུ་བས་གཞུང་མཐར། མར་པ་དོ་བས་བྱམས་ཆོས་ལྷ་ཀ་ལ་འགྲུར་མཐང་
ཡོད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །” ཞེས་གསལ། དེའི་སྐོར་ལ་ཀ་ཅོ་ཡིས་ཞིབ་ཚ་བྱས་ནས་རྒྱུད་ཀླ་ཀླ་ཀླ་ཞུ་ཞིང་ཁ་ཅིག་ལ་མ་ཟད། འཇུར་མི་འདྲ་བ་ཐུག་ལ་ངོས་འཛིན་ (Kano 2014)
བྱས་པར་གསལ། ཧོན་ཀྱང་ད་ལྟར་བཞུགས་པ་ཅི། ཟོག་ལོ་དང་། སཱ་ཏ་ (Sajjana) གཉིས་ཀྱི་འགྲུར་གཅིག་པུ་ལས་མི་བཞུགས།

[2] «ཡེ་ཤེས་སྙིང་པ་རྣམ་འཇྲེད»» (A, p. 656.5–6; B, p. 215.8–12): “གཞུང་གི་དཀར་ཆག་ལྟན་དཀར་མ་སོགས་སུ་ལྷ་འཕྲིན་དྲས་བསྟན་ཞུས་མ་གསུངས
ཀྱང་། ལོ་རྒྱས་ཀ་ཅིག་ལས་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྷ་ཀ་ལ་འཕྲིན་དྲས་བསྟན་ཞུས་གསུངས་ཀྱི་དེ་དྲས་མཁན་སློབ་སོགས་བཉ་ཆེན་དུ་མ་བཞུགས་ཤིང་ཐ
ལ་ཡོངས་ཟོགས་མ་ཉམས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་བསྟན་བར་གོར་མ་ཆག་གོ།”

[3] «བདག་འཁོར»» (A, p. 401.4–5; B, p. 262.19–21): “ཧཱུ[a]ལ[b]ཆེན་པོ་བཏེ་ཡེ་ཤེས་ལྷོས[c]། བྱམས
པའི་ཆོས་ལྷ་འགྲེལ་བར་བཅས་པ་དང་། ས་ལྷ་ལ་སོགས་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་བསྟན།” ([a] ཧཱུ'] B, ཏ' A; [b] ལ'] B, ཙ' A; [c] ལྷོས'] A, ལྷ' B) ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
(A, p. 426.2–3; B, p. 279.7–8): “ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བློར་བྱམས་པའི་ཆོས་ལྷ་དང་། ས་ལྷ་ལྷ་དང་ལྷོ་མ་གསུམ་ལ་སོགས་པ། ཞིག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་བཅོས
མང་དུ་འགྲུར།”

[4] «རྒྱད་ཀླའི་རྣམ་བཤད»ལ་མདོ་བཅུ་གཅིག་གི་མཚན་དངོས་སུ་གསལ། དེ་དག་ནི། «ཀུན་བཟང་ཀྱི་བདང་ལྡན་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ»» ([འཕགས་པ་དེ་བཞིན
ཀཱུ་ཥ་ཆེ་ཆ་ཡ་ལྷ་ཆེ་ཆ་ཡ་ཟ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།] (L099; K062; P814; S168). ལེགས་སྦྱར་ལ་བཞུགས་པ།
Tathāgatamahākaruṇānirdeśa or *Dhāraṇīśvararāja*, YE SHAOYONG 2021. «ལྷག་བསམ་བརྟན་པ»» (L118; K079; P890; S184) «ལྷ་མོ་དབལ
ཕྲེང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ»» (L071; K125; P760.48; S011.48) «དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་མྱུབ་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི
མདོ»» (L126; K090; P852; S247) «དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ»» (L163; K144; P924; S072) «ཡེ་ཤེས་སྙང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ»» (L125; K092;
P768; S065). ལེགས་སྦྱར་ལ་བཞུགས་པ། *Jñānālokālaṃkārasūtra*, KIMURA 2004. «བློ་བྱོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ»» (L086; K046; P819; S134)
«བྱ་མོ་ཏིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ»» ([འཕགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་ཅེས་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།] L116; K080; P836; S050) «དམ་ཚོས་བདེ
དཀར་གྱི་མདོ»» (L079; K043; P781; S141). ལེགས་སྦྱར་ལ་བཞུགས་པ། *Saddharmapuṇḍarīkasūtra,* HIROFUMI 1981; EJIMA 1985; KERN &
NANJIO 1912; WOGIHARA & TSUCHIDA 1934; DUTT 1953; WATANABE 1975. «ཐྲ་ངན་ལས་འདས་མདོ»» (L080; K042; P788; S179). ལེགས་སྦྱར
ལ་བཞུགས་པ། *Mahāparinirvāṇasūtra*, WALDSCHMIDT 1950–1951. «འཕེལ་འགྲེའ་མེད་པའི་མདོ»» ($L_{\times}K_{\times}P_{\times}S_{\times}$) བཅས་སོ། །

1 བ་རྣམ་འཁྲིད་»[5]དང་། དེ་བཞིན་དུ། «གཉུག་སེམས་ཀན་འཁྲིད་བློ་ཀློས་སྣང་བ་»[6] «སྟོང་ཕྲན་སེཏཱ་ཡི་ང་རོ་»[7] «གཞན་སྟོང་སེཏཱ་ཡི་
2 ང་རོ་»[8] «ཡིད་བཞིན་མཛོད་དཀའ་གནད་གསལ་ཁྲིད་»[9] «རྒྱུད་བླའི་མཆན་འགྲེལ་»[10] «རབ་གསལ་བཤད་ལམ་»[11] «གཞུང་སྒྲིའི་

---

[5] «ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྣམ་འཁྲིད་» (A, p. 611.5–6; B, p. 181.11–15): “དོན་ལ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་མི་བཀའ་བར་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་འཁོར་ཡོ་ཕ་མའི་ངེས་དོན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོད་པ་མེད་པར་ཐུབ་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀས་མཐར་ཐུག་གི་རིགས་ཀཏིག་དང་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ་དབྱ་མའི་དོན་དུ་དགོངས་པ་མཛུན་པ་ཉིད་དོ།།”

[6] «གཉུག་སེམས་ཀན་འཁྲིད་» (A, p. 427.5–6; B, p. 48.18–19): “ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྣམས་ལས། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡེ་ཤྲན་དུ་གསྲངས་པ་ཡང་ཚུལ་དེ་དང་འདྲ་བར་རིས་བོད་ཡིན།”

[7] «སྟོང་ཕྲན་སེཏཱ་ཡི་ང་རོ་» (A, p. 564.2–4; B, p. 131.8–12): “དྲས་གསུམ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་གི་སྙིང་པོ་བཀོད་པའི་མཛེལ། མདོ་དང་སྦྱགས་ཀྱི་ཚོས་ཀུན་ཀྱི་གནད་གཅིག་ལྷ་མི་ཀུན་ཁྱབ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། ཚུལ་འདི་ཡིན་ཏུ་ཟབ་པས་པ་བརྟེའི་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུང་མཚན་མེའི་གཏྲགས་ལྟར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོགས་དཀའ་བར་གསྲངས་ན་ཡལ་བས་ལྟ་ཅི་སྨོས།” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 566.2; B, p. 132.8–10): “གཞུང་དེའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བསྟན་དོན་ལ། རིགས[a]པས་གཏོད་པ་མེད་ཅིང་། རྒྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཟོལ་རིས་པའི་དོན་དུ་བརྗེད་དགོས་ཀྱི།” ([a] རིགས་] *em.*, རིག་ AB) ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, pp. 577.6–578.2; B, p. 141.15–19): “ཡང་ཐེག་པ་ཕྲན་མོང་བའི[a]གོ་ཡུལ་ལ་ཞེན་རྣས་སངས་རྒྱས་མི་འབྱས་བྱ་དང་སེམས་ཅན་རྒྱུ་ཡིན་པས་རྒྱུ་ལ་འབྱས་བུ་ཡོད་ན་ཐུན་ཚམ་གཅིག་ཏུ་ཐུན་ཚམ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ནས་ཀྱིས་ཀང་ཁ་ཅིག[b]ཀཱུ་ལ་ལ་ཟློ་ཆ་ཅན་ཡིན[b]ཀཱ་ཏ[b]ཀ[b]ཀ[b]ཀ

1 དཀའ་གནད་»[12]བཅས་ལ་རྒྱུད་ཟླ་མའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་[13]དང་«རྒྱུད་ཟླ་མ་» (*Ratnagotravibhāga* or *Uttaratantra*)
2 བཅས་ངས་དོན་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་རོས་འཇིན་མཐུད་གནང་བ་ཀ་ཅང་གསལ། ཀཿཌོག་སི་ཏ་ཡོ་རྒྱན་ཚས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་
3 (1699/1700–1774; BDRC: P956) «མདོ་ལྡགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་འབྲེད་ཚས་རྣམ་གསལ་ཉི་མའི་སྒྲོང་པོ»[14]དང་། ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་
4 འཇྱར་མེད་པཎ་རྣམ་རྒྱལ་ (1871–1926; BDRC: P235) གྱི«ཀུན་ལན་བདུད་རྩིའི་སྦྲིན»[15]དང་། «ངེས་དོན་སྒྲོང་པའི་གནད་

དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་འདུ་འཛིལ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་དུ་ཐུས་པའི་སྒྲོང་པོ་བསྡུས་པ་འདི་འཁོར་ཕྱི་ཐ་མའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་འགོངས་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་དེ་ཅམ་གྱི་ཚ་ནས་འཁོར་ལོ་བར་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དོན་ལ་མཚོག་ཏུ་བསྡུས་པའང་དེར་གཉོགས་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲོང་པོ་བསྡུས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ཐུགས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས།» དེ་ལྟ་ལས། (A, p. 545.4–6; B, p. 121.18–21): “གཟུངས་བབང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་བང་། ཏེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲོང་པའི་མདོ། བཅལ་ལྷུང་གིས་ཞུས་མདོ། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱུན་གྱི་མདོ་སོགས་ངེས་དོན་སྟོན་པ་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་རྣམ་དག་བང་།”

[11] «རབ་གསལ་བཤད་ལན་» (A, pp. 441.1–442.2; B, pp. 420.9–421.3): “ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས། མདོར་ན་རྒྱུད་ཟླ་མ་བང་། བདུ་མ་རིགས་ཚོགས་སོགས་ཀྱི་མིང་དོན་ཅམ་ཡང་མ་ཤེས་པར་ཐུགས་པ་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་མ་ཤེས་ཞེས་བྱེས་པ་ན། ཁོ་ན་རེ། རྒྱུད་ཟླ་མས། རྩ་ཐུབས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཤེས་ཕར་ཕྱིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་ལས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཏེ་དག་གིས་ཀྱང་རེས་དོན་བསྡུས་དུ་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཐུས་པ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གཞུང་དེ་དག་གིས་བསྡུས་ཏྲའི་དོན་རེས་དོན་བསྡུས་དུ་མེད་དོ་ཞེས་མ་བཤད་དེ། དེ་དག་གིས་བསྡུས་པར་བྱ་པ་རེས་ཤེས་ཤིང་། ཀཱཊ་ཙོ་ཏ་ཀ་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་བློ་མའི་མིང་དོན་ཡང་མ་ཤེས་ཕར་ཕྱིན་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀང་ཤེས་ཕ་ཕྱིན་ལ། ལྷ་ཁང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དབྱིར་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཡང་ངེས་ཤེས་ཕ་ཤེས་ཕར་ཕ་ལེགས་ཤེས། དེ་བཞིན་དུ་ཇིག་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུབ་པར་བྱ་བ་དབྱེ་མའི་དོན་ཤེས་ཤིང་། ཀན་ལྷག་ལུགས་སྟོང་ཉིད་མེད་དཀའ་ལ་ཅི་ཞེས་ཁས་ལེན་ཏེ། ।”

[12] «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད་» (A, pp. 452.4–453.6; B, pp. 271.15–272.11): “སྒྲིན་བང་ཐེ་ལམ་བཞིན་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་གསུངས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཟེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཟེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་བ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོན་ཏན་ཡེ་ལྡན་གྱི་ཁམས་སུ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཞེས་བྱེས་པ་ལ། ཟེམས་ཞུས[a]སོགས་ཉིས་པ་ལྟ་ཐུང་བས་པའི་དོན་དུ་གསུངས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་འདྲའི་ཁམས་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཐུས་ཚོགས་བདེ་བ་ཆེ་གསལ། ངེས་དོན་ཡིན་ན། ཏང་དོན་ཡིན་ན་རྒྱུ་བློ་ཟླ་ཁང་ཆོ་ག་དང་བཅོས་ལྡ་ལས། ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ་ཐུང་ཆུབ་ཏུ་ཟེམས་བསྒྲིད་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ལ་ཞཱི་ནས་ཀུན་པའི་ལམ། ཌེག་ཆེན་རྩོག་ཟིགས་རིགས་ཕྲན་མེད་ཡིན་རེ། ། དེ་ཡིན་པར་ཡང་། ཡང་དག་མཐའ་མེ་ལ་དབུས་ཐུས་ཀྱི། ।ས་ཁོག་ཀྱིས་བཤད་དེ། ལས་ལོན་རྣམ་སྨིན་ཀྱིས[b]བསྡུས་པའི་འཁོར་ཚོས་རྣམས་དབྱིངས་ལ་ཡེ་ནས་མེ་ལྡན། རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡིན་པས་འཕྲལ་རྩེ་དང་། ཟག་མེད་མི་ཁོན་ལྡན་ཏེ། ཕལ་ཆེ་ཡིན་ལ། ངེ་ཚོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཡོ་ཡན་ཏན་ཡ་ཡ་ཐུ་ཡ[b]ཐ]] *em.*, ཐ] AB).

[13] «རྒྱུད་ཟླའི་མཚན་འགྲེལ»ལ་ (A, pp. 354.5–357.1; B, pp. 5.18–7.4) ཇི་ལྟར་འཇུག་བའི་རྒྱུད་ཟླ་མའི་བཤད་བྱ་ཁ་ཅའི་མདོ་ཡི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡི། ལྷག་བསམ་བསྡུན་པའི་མདོ། ཁམས་དང་ཡོན་ཏན་ཡི་འཕེལ་འགྲེལ་མེད་པའི་མདོ། ཐུང་ཆུབ་ཡི་དབང་ལ་ཐུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཡ[a]ཐ]] *em.*, ཐ] AB; [b] ཐ]] *em.*, ཐ] AB).

[14] «མདོ་ལྡགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་འབྲེད་ཚོས» (pp. 335.5–336.3): “ཀཱཊ་ལྷོང་ཐོག་ནས་རྩ་ཀ་མཐའ་ནས་ཀ་ལ་བང་། ཀཱཊ་ལྷང་ཐོག་ནས་ཆད་མཐའ་ནས་ལ་ལ་ཡ[a]ཆད]] B, ཆདས] A; [b] ཁོང]] B, ཁོང] A).

 མདོར་བསྡུས»[16] ཟླ་གླ་བས་ོད་ནམས་ཆོས་འཕྲིན་ (1862–1944; BDRC: P5054) ཀྱི«ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ»[17]དང་། «སྐྱེ་བོའི་
དོན་དཔྱད»[18] བོད་ཐུལ་མདོ་ལྷགས་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་ (1898–1959; BDRC: P743) «སྟོང་ཕྲན་གནད་ཀྱི་ཟིན་ཕྲན»[19]
མཁན་པོ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ (1922–1990; BDRC: P8977) གྱི«དོན་རྣམ་ངེས་འགྲེལ་པ་ལུང་རིགས་དོ་ཤལ»[20]བཅས་སྒྲ་ཡང་དེ་
བཞིན་དུ་འཆྱོང་།

ད་དུང་ཀུན་མཁྱེན་བློང་ཆེན་པའི་ (1308–1364;[21] BDRC: P1583) དགོངས་པར་གཏུགས་ཏེ།[22] བཀའ་བར་པ་དང་
གཤེགས་སྐྱོང་བསྟན་པའི་བཀའ་ཐ་མ་རྣམས་ལས་གཅིག་ངེས་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་མིན་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་གཉིས་ཀ་
ངེས་དོན་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་བཞེད་པ་མ་ཟད། བཀའ་བར་པས་གཙོ་བོ་སྟོང་པའི་ལྷོག་ཚ་རྣས་བསྟན་པ་དང་། ཐ་མས་གཙོ་བོ་འོད་
གསལ་བའི་ལྷོག་ཚ་རྣས་བསྟན་པ་གཉིས་འགལ་མེད་གནད་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡང་། «སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ»[23]དང་། «རྒྱུད་བླའི་

---

[16] «ངེས་དོན་སྐྱེ་བོའི་གནད་མདོར་བསྡུས»» (A, pp. 272.1–284.1; B, pp. 201.7–207.19): “འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཐུང་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་འཇུམས་
ཏེ། […] དོན་དམ་པའི་གཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཏེ་ཡང་དག་པ་བཞིན་མོ། །ཞེས་བསྟོད་ཚོགས་བང། ཏིང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པར་
མཛད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, pp. 367.6–368.2; B, p. 251.14–16): “བཀའ་འཁོར་བར་ཐ་གཤེས་ཀཱའི་ངེས་དོན་ཀྱི་བཟླུད་བསྟན
པ་རྒྱུད་ཟླ་སོགས་བྱམས་གཞུང་དང་འཕགས་པ་ཐུགས་བསྟོད་ཚོགས་སོགས་རྣས་བསྟན་དོན་ཕྱག་མཆོག་དབྱ་མ་ཚིན་ཕོ་ཡིན་ལ།”

[17] «ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ»» (p. 642.2–4): “འཁོར་ལོ་ཐ་མ་སོགས་སྒ་གཤེས་སྒ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ངེས་དོན་མཐར་ཕྱག་ཏུ་བཞེད་པའི་དགོངས་གསལ་མེ།
རྒྱ་ཆར་གཤེས་ཀ་བཟློག་པ་ལ་ཡོད་མེད་འགལ་བར་བཟྱད་དགོས་པས། མཐའ་གཤེས་དང་བྱལ་བའི་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་པ་ཉིད་ངེས་པའི་སྐྱེ་ཕོ
མཐར་ཕྱག་པ་ཡིན་ལ།”

[18] «སྐྱེ་ཕོའི་དོན་དཔྱད»» (pp. 678.1–680.3): “འཁོར་ལོ་དང་ཕོར་བསྟན་པའི་ཀང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། བར་པའི་སྐབས་སྒ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་པར
བསྟན་པ་རྣམས་ངེས་དོན་ཐུགས་རེ་ཡིན་ཞིང་། ཐ་མའི་སྐབས་སྒ་སྐྱེ་ཕོ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་སྒ་ཡོད་མེད་ཡེགས་པར་ཕྱིས་ཏས་མཐའ་ཕྲལ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་
ངེས་དོན་མཐར་ཕྱག་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། […] ངེས་ཅ་ཤོག་བདོན་བཤད་ཐུགས་མེད་ཕྲེས་འཕྲང་བཅས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན
མཐར་ཕྱག་ཏུ་འདོད་དགོས་” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (p. 738.3–4): “དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཚོས་འཁོར་ཇི་སྐྱེ་བའི། །བཙོ་བ་མཐར་ཕྱག་སྐྱེ་ཕོ་བཏ། །རྒྱལ
བ་ཉིད་ལས་ཇི་བཞིན་འཕགས་པས་ཀྱང་། །བསམ་པར་བཀའ་ཅ་ཀཱཥ་ཀ་ཀཱཥ་ཀ་ཀྱིས་ཀྱི
ཁ
ཁ
ཁ

1 མཆན་འགྲེལ་»[24] «དབྱ་མ་ངོས་ཀྱས་སྒྲོན་མེ་»[25] «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད་»[26] «སྒྲི་དོན་འོད་གསལ་སྐྱེང་པོ་»[27] «ཆོག་བདུན་
2 གསོལ་འདེབས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་»[28]བཅས་སུ་ཉ་ཅང་གསལ།

3 ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་«ཀུན་ལན་བདུད་ཕྱིའི་སྒྲིན་»[29]དང་། མཁན་པོ་ཀུན་བཟང་དབལ་ལྡན་ (1862–1943; BDRC:
4 P6962) གྱི་«ངོས་ཀྱས་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེའི་ཚོག་གི་དོན་གསལ་བའི་འགྲེལ་ཆུང་བློ་གཏོས་སྙང་བའི་སྒོ་འབྱེད་»[30] བླག་བླ་བསོད་

མེད་པར་མ་ཐད། རྒྱང་དུ་ཚོགས་པར་བྱས་ནས་བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོ་ཏེ་ལྷ་བྱ་ལ་རྒྱུ་རྒྱད་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཐོ་རྒྱ་ཕེག་པའི་མན་ངག་གི་གནད་འཆྱོང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་དག་གནད་གཅིག་ཏུ་འབབ་པར་ཤེས་དགོས།'' ཆོག་བོད་དེ་དག«རྒྱད་བློ་མཆན་འགྲེལ»དུའང་ (A, p. 382.1–4; B, p. 22.7–12) གཅིག་མཚུངས་སུ་འཐྱོང་།

[24] «རྒྱང་ཐུའི་མཆན་འགྲེལ་» (A, p. 435.1–3; B, p. 54.8–13): ''ལྷར་གཟུགས་ནས་རྟགས་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པ་མེད་པར་གསྲངས་པ་བཏྱེངས་ངོ་བོ་སྟོང་པའི་ཆ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོ་ཡོད་པར་གསྲངས་པ་ཡང་ངོ་བོ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་གསྲངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་གསལ་བའི་ཚ་ནས་བསྟན་པས་དེ་གཉིས་མེ་འགལ་བར་མ་ཟད་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངང་ཏུ་ཐུག་པ་དང་།'' [25] «ངོས་ཀྱས་སྒྲོན་མེ་» (A, p. 82.5–6; B, p. 70.10–13): ''ཟླ་ཐྲྭ་ལྷགས་དང་བྱམས་པའི་གཞུང་། ཡན་ཚན་བྱ་རམ་ཐྲྭ་ཅི་བཞིན། ཡུན་ཅིག་ཡི་གས་བདེར་འཐུག་ཡི། ཀཀཱུ་དྲ་མེ་འཕྲོད་ཟས་བཞིན་དུ། ཁོང་ན་མེ་བདེའི་ཕྱན་ཐུར། ལྷུང་རིགས་ཀཅགས་བྱ་རྟོན་པོ་བཏྱ། ཀནོར་ས་ཀྱིང་ལ་ཁ་ཤས།'' [26] «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད་» (A, pp. 451.2–452.4; B, pp. 270.17–271.15): ''རྡེན་འབྲེལ་གྱི་སྣང་བ་བཟློ་མེད་ལ་ཀུན་ཏུས་ཁོ་ནར། དོན་དམ་པར་བདག་བཙོད་བཟོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་སྣང་སྟོང་བདེན་གཉིས་ཐུགས་ཟློ་ཆགས་ལ། དཀ་བའི་ཟློ་ཁང་ངང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཡང་དུ་མར་སྣང་བའི་ཟློ་ཆགས་ཐུགས་ཟློ་བ་ཡིན་ཀྱི་མི་ཟློ་བ་མ་ཡིན་པས། འདི་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་གོ་དགོས་ཀྱི། ལྷ་ཕྱིའི་དོན་དམ་འཇོག་ཏུ་འཕྲལ་ལས་ལན་ཚུན་ཆོད་པ་ཐུ་ཁ་ཀཞན་ཟློ་ར་ཁང་ཁི་ལྷགས་ཀྱང་མེ་འབྱུབ་ཟེ། ཀུན་ཁྱོད་ཏུ་འཇོག་ཁྱེད་དོན་དམ་འཕྲོད་རིགས་ཡིན་ན། རིགས་པ་དེས་ཟློ་བར་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་མཚན་ཀུན་ཐལ་ཁྱི་ཟློ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི། མི་ཟློ་ན། བདག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའང་མེ་ལྟོག་ཟེ[a]། ཟློ་བར་ཡེ་ཤེས་ཅན་ཁྱི་ཀར་ཐུག་ལ་ཀར་ཐུག་ཁི་ལྟར་ཡང་ཟློ་ཆ་ནས་ཟློ་བ་ཡིན་ཁྱི་ཐུབ་པའི་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཟློ་ཏེ། ཁོ་ཡར་ན་རིགས་པའི་འཕྲུལ་ལ་ཐུག་ཏུ་ཟློ་ཆ་ནས་ཟློ་ཏུ་ཡ་ཐུག་ཟློ་ཆ་ནས་ཡང་ཟློ་ཆ་ནས་ཀྱི་ཟློ་ཏུ་ཡ་ཐུག་ཟློ་ཆ་ནས་ཡང་ཟློ་ཆ་ནས་ཀྱི་ཟློ་ཏུ་ཡ་ཐུག་ཟློ་ཆ་ནས་ཡ་ཐུ་ཁ་ཀ[b]ཟློ་ཏུ་ཡ་ཐུ་ཁ་ཀ་ཡ་ཐ་ཁ་ཀ ཟློ ཏ ཟ ཡ ཐ ཁ ཀ ཟ ཏ ཟ ཡ ཐ ཁ ཀ ཟ ཏ ཟ ཡ ཐ ཁ ཀ ཟ

1 ནམས་ཆོས་འབྲེལ་ཀྱི་«ཏྲིས་ལན་ལྔང་རིགས་འཆྲག་སྒྲ»[31]དང་། «སྐྱིང་པའི་དོན་དཔྱད»[32] བོད་སྒྲལ་གྱི«ལྷ་བྱང་ཧོན་འཕྲིད»ཙ
2 འགྲེལ་གཉིས[33]དང་། «སྟོན་ཕྱན་གནད་ཀྱི་ཐིན་ཕྱན»[34] ཏེ་བཞིན་དུ་ཁྲོ་ཀྱལ་འཇམ་རྡོར་ (b. 1886; BDRC: P1KG3817) གྱི
3 «ཇིས་སྨྲོན་འགྲེལ་པ»[35] མཁན་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དབྱངས་གྲྭབ་པའི་བློ་གྲོས་ (b. 1932; BDRC: P10631) ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་སྨྲོན
4 ལམ»ཙ་འགྲེལ་གཉིས[36]བཅས་སྒྱ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འཆྲུང་།

5 ཁྱད་པར་དུ«གཅུག་ལོམས་ཧན་འཕྲིད»[37]དང་། «ཌོག་པའི་གནད་བསྡུས»[38]བཅས་སྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཨི
6 མདོ་ལྟར་མཚམས་སྨྲོར་གྱི་གཞུང་ཡིན་པར་ཡང་ཚོག་དངོས་ཐིན་ལ་ཐོན། དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི«འབྲུ་མའི་སྐབས

དང་རང་བཞིན་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། […] མཐར་ཕྱག་གི་དགོངས་པ་འབྲུ་མ་ཆེན་པོ་སྨྲས་བཟུམ་པ་ཉིད་དུ་འཆྲི་བའི་མེད་བར་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་ཞིང་འབབ་པའི་ཚུལ་རྟེ་འཇམ་འབྲུངས་བློ་མས་འབྲུ་མ་ཆུན་འགྲེལ་བང་བའི་གཙོགས་སྐྱིང་པོའི་སྟོང་ཕྱན་གེའུ་ང་ཙོ་ས་ཁགས་སྒེ་ལེགས་པར་བཀྲལ་ཐིན'''

[31] «ཏྲིས་ལན་འཆྲག་སྒྲ» (p. 788.4–5): ''དེའི་ཕྱིར་གདུལ་བྱའི་ཁམས་བབང་། །ཟླས་ནས་ལྷ་མ་ལྷ་མ་ཡིས། །ཕྱི་མ་ལ་ཅི་བྱང་བའི་ཕྱིར། །ལྷ་མ་ལྷ་མ་བྱང་དོན་བང་། །ཕྱི་མ་ངེས་དོན་མཐར་ཕྱག་ཅི། །མཁས་གྲྭབ་ཆེ་རྣམས་བཞིད་པ་ཡིན། །''

[32] «སྐྱིང་པའི་དོན་དཔྱད» (p. 681.1–2): ''བཀའ་བར་མཐའི་བཙོད་བྱ་ལྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྐྱིང་པོ་བང་སྐྱིང་པོ་ཉིད་ཡོན་ཏན་གྱིས་མི་ལྟོང་བར་བསྟན་པ་རྣམས་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་གནས་པར་འཁྱབ་པས། འཕགས་པ་ཕྱི་ཐོགས་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་འགལ་མེད་དུ་ཅིས་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ནི་ཆོས་བང་གང་ཟག་ལ་ཐུགས་ཁྱིར་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །''

[33] «ལྷ་བྱང་ཧན་འཕྲིད» (A, p. 5.8–17; B, pp. 6.11–7.2): ''རང་བཞིད་ཚད་མ་རྣམ་གཉིས། །གཞལ་བྱ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མངོའི། །བཙོད་བྱ་བདེན་གཉིས་འཕྲིད་ཕྱལ་ལས། ཐུང་ངེས་ཕྱལ་གཉིས་འདི་ལྟར་བཞིད། །བོན་བཟློད་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་མཆོག ཁྱང་ཟྭོང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ལས། ཟློང་ཉིད་དོན་བམ་བངས་བསྟན་གྱི། །འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་བང་། ཁྲམ་དག་ཚད་མའི་རྟེན་མཆོག །གནས་ལྟང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ལས། །ཁོང་ཉིད་དོན་བམ་བངས་བསྟན་གྱི། །འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་བཞིད། །བཙོད་བྱ་ལྟང་ཟྭོང་ཁྱད་པར་ལས། ཐུང་ངེས་ཁྲམ་པར་བདེ་ཕྱལ་གྱིས། །འཁོར་ལོ་བར་ཕའི་ངེས་དོན་བག །བཙོ་ཕྱལ་ཁྱད་པར་བཀའ་ལྟར་མེད་བཞིད། །''

[34] «གནད་ཐིན» (A, p. 265.17–18; B, pp. 287.1–2): ''མདོར་ན་བཀའ་བར་ཐ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགལ་མེད་གནད་གཅིག'''

[35] «ཇིས་ལྷོན་འགྲེལ་པ» (A, pp. 376.4–377.1; B, p. 236.7–12): ''ཕྱང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་བདུད་མ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནམ། བཀའ་ཐ་མའི་སྐྱོང་པའི་མདོ་བང་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་དུ་ལྟང་ལྟོང་ཕྱང་ཕྱུང་ཁམས་ལ་ཆེན་པོའམ། བར་བའི་མདོ་ལང་དགོངས་འགྲེལ་ལྟར་མཐའ་བཞིའི་ལྷོན་ལ་ཀུན་ལང་ཕའི་བདུད་མ་ཆེན་པོ་ཡིན་བགོས་ཏེ། ཏེ་ཀཏྱིས་པོ་འགལ་མེད་ཕྱང་ཕྱུང་ཁམ་པའི་འཇལ་ཚུལ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐོ་ལྟར་འཇལ་བ་ལང་ཐོས་པ་ལྟ་ཕ[a] ལ་ལ[a]'' ([a] ལ་ལ] *em.*, ལ་ཕ་ AB).

[36] «བསྟན་རྒྱས་ལྷོན་ལམ» (p. 8.3–4): ''འཁོར་ལོ་བར་མའི་བསྟན་དོན་ལྟོང་ཉིད་ལང་། །འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ངེས་དོན་སྐྱིང་པོ་ཀཏྱིས། །འགལ་མེད་ཕྱང་འཇུག་ཀཏྱིས་ཀ་ངེས་དོན་བཞིད། ཁྲ་འཕྲུར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྒྱས་ཕྱུར་ཅིག །'' «བསྟན་རྒྱས་ལྷོན་ལམ་ཀྱི་རྣམ་བཤད»» (A, pp. 213.3–215.19; B, pp. 316.2–320.2).

[37] «ཀཏྱ་ལོ་ལམ་ཧན་འཕྲིད» (A, pp. 453.5–454.1; B, p. 64.17–21): ''མདོ་ལེ་ལམ་ནི་བདེ་ཀཏེ་ཀཏ་ལ་ཡོ་ལ་ཕ་ཡོ་ལ་ཕ་ལ་ལ་ལ'' ''ལ''ལ''ལ

བཤད་པ་»[39]དང་། «དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཕྱིན་ལ་དབབ་པ་»[40] «ཇོས་དོན་སྐྱེང་པོའི་གནད་མདོར་བསྡུས་»[41] ཟླ་གླ་བསོད་ནམས་ཚོས་འབྱུང་ཀྱི«ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ་»[42]དང་། «སྐྱེང་པོའི་དོན་དཔྱད་»[43] བོད་ཐུལ་ཀྱི«གནད་ཟིན་»[44]བཅས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། རོ་བྱང་ཆེན་འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་ (1865–1926; BDRC: P248) «གསང་སྐྱེང་མཛོད་ལྷ་»ལས་ཀྱང་།[45] “ཟླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་གཉུག་སེམས་དང་འཁོར་ཡོ་ཐ་མ་ནས་བསྟན་པའི་གཤེགས་སྐྱེང་གཉིས་མེད་ཟུང་ཡང་དོན་གཅིག་ལ་” ཞེས་དང་།[46] “འཁོར་ཡོ་ཐ་མའི་མདོ་དང་རྒྱུད་ཟླ་མ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགས་ཀྱི་འོད་གསལ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས། མདོ་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་རང་རང་གི་དགོངས་གཞི་མཐར་ཕྱིན་གཅིག་ཏུ་ཁས་བཞེད་ཅིང་ཁ་འདི་ལྟར་འགྲུར་ཞེས་ཟབ་མོའི་མདོ་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་མཐར་ཕྱིན་གསལ་བར་ཐམས་བཅད་ཀྱི་འོད་གསལ་བ་ཙམ་དུ་དགོངས་པ་ཟླང་ནས་འགལ་བ་ཆེར་མ་མཐོང་”ཞེས་འཆྱོང་།

2. ཕོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཟླ་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཛད་པའི་ཚུལ།

སྒྲིར་བོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། རྒྱུད་ཟླ་མ་འདི་ཉིད་དབུ་སེམས་གང་གི་གཞུང་ཡིན་མིན་ཐད་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་སྟེང་བ་ལས། འཇུ་མི་ཕམ་པས་མི། བཞེད་ཚུལ་དེ་དག་ཀཱི་ཐིས«ཚོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡེ་ཤེས་སྟང་བ་རྣམ་འབྱེད་»དུ[47]གསལ་ལ།

---

[39] «དབུ་མའི་སྐབས་བཤད་»» (A, p. 632.3–6; B, p. 359.6–11): “བསྟོད་ཚོགས་དང་རྒྱུད་ཟླ་སོགས་རྣམ་འཁོར་ཡོ་ཐ་མའི་བསྟན་བཅོ་དེ་ཉིད་ལྷུ་ཐེ་བཞིན་པར་གསུངས་པ་ཅི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ལ་དགོངས་ཏེ་དེ་ཡང་བླ་ལ་རྒྱུ་དང་བླ་ལ་འཁོར་ལས་ཙམ་ལས་བཅོས་སུ་བཟློད་ཕ་ཐ་ཀ་ཀ་ཀ ।” ([a] ཚོང་] B, ཚོངས་ A).

[40] «དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཀུན་དབབ་» (A, p. 622.3–6; B, p. 375.2–9): “འཁོར་ཡོ་ཐ་མའི་དགོངས་པ་རྒྱལ་ཚབ་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་གིས་ཕོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཟླ་མ་ཚོགས་སུ་བཀླལ་བའི་ཐྲེས་འབྲང་གི་ཨོང་ཁ་ཆེན་པོ་དག་གི་དགོངས་པ་ཅི། བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀུན་དང་བཏོར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཐུན་པར་ཁས་ལྷན་ཅིང་ཀུན་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་ཏུ་མི་འདོད་པར་བཅས་ཏེ[a]དོན་གྱི་འབྲས་ཀུན་ལས་ཕྱིན་ཅིང་ཐུན་ཚད་ཀྱི་ཐུགས་ཀུན་ལ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་ཕྱི་ནས་ལམ་ལ་ཡང་ཐབ་ལས་ཀྱི་ཕྱིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གྱི་ཐུན་ཚད་ཀྱི་ཕྱིས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་ཕྱི་ནས་ལམ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ་ཐུན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་ཕྱི་ནས་ལམ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་ཐབ་ལས་ཀྱི་ཕྱིས་ཀྱི་ཐ་ཆད་ཀ་ཤས་ཡོད་ཅིང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕྱིན་ཅིང་ཕྱི་ནས

 འཕད་ཐོག་མ་ནི་«རྒྱང་ཟླ་མ»འདི་ཉིད་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཐད་པ«ཡེ་ཤེས་སྙང་བ་རྣམ་འཕྲོད»[48]དང་། «དམ་ཚིག་དོགས་སེལ»[49]«གཞན་སྟོང་སེར་ཆེའི་ང་རོ»[50]བཅས་སྒྲ་ཁ་གསལ་འཚྭང་།

འོན་ཀྱང་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ལས། ཕལ་རང་གང་གི་གཞུང་ཡིན་མིན་ཕད་ལ་ནི། ཚིག་དངོས་ཟིན་གང་ཡང་མི་སྣང་། མ་ཟད། «དམ་ཚིག་དོགས་སེལ»ལ་ནི།[51] གོ་བ་ལེན་ཚུལ་ཏོར་མེད་ན། ཕལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ལ་དེ་ཙམ་འཕད་པ་མེད་པའི་ཚིག་གི་རྣམ་འགྱུར་ཡང་ཐོན་འདུག་པར་སྐྱམ།

སྒྲིར་མི་ལམ་བའི་ལྟ་ཐུབ་དང་། དགོངས་པ་ལེན་ཐོག་ས་ལས་མ་བའི་དབང་དུ་ཁས་ཀྱང་། ཕལ་རང་གང་རྱང་གི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་བའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མ་མཐལ། འདིའི་ཐད་མི་ལམ་བའི་བཞེད་པ་ལ་དེ་ཙམ་ལས་མ་མཐལ་བའི་ཚུལ་ནི། འཐམ་དབྱངས་ཐུབ་པའི་ཟླ་ཁོས་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད»ལས་ཀྱང[52]འཆད་། འོན་ཀྱང་གླག་ཟླ་བསོད་ནམས་ཚོས་འགྲུབ་ཀྱི«ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ»[53]དང་། «ཏྲིས་ལན་ལྔང་རིགས་འཆྭ་ཐུ»[54] བོད་སྐུལ་གྱི«གནད་

དང་ཐེག་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་སོགས་མཐར་ཕྱག་གི་བསྟན་བྱ་མི་མཐུན་པས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས། རང་ལུགས་བཀའ་སོ་སོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བཞེད་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མཐའ་གཉིས་དབྱ་མ་དང་། བར་མ་གསུམ་སེམས་ཙམ་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བཞེད་པ་དང་། མདོ་རྒྱན་ཁོ་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་དང་། གཞན་བཞི་དབྱ་མར་བཞེད་པ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དབྱ་མ་ནི་ཡང་། ཕལ་ཆེ་ཙམ་ལ་ཐུན་ཚད་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཕལ་ཆེ་ཙམ་ལ་ནི་ཁ་ཅིག་ཀ་ཤ་ལ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡ

ཟིན་»[55]དང་། «ལྷ་བྱང་ཀན་འཁྱེད་»རྒྱ་འགྲེལ།[56] དེ་བཞིན་དུ་འཇམ་བྱང་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ»རྒྱ་འགྲེལ་[57]བཅས་སུ་སྦ་
འཐྱར་རིང་ལུགས་ལ་རྒྱང་བློ་མ་འདི་ཉིད་ཐལ་འཐྱར་བའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་མཛད་དགོས་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡང་འཆྱོང་།

3. བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་སྟོང་ཀྱང་མེད་དགག་ཙམ་དུ་བཞེད་པ་ལ་མི་འཐད་པ་བཤད་པའི་ཚུལ།

དེ་ཡང་།[58] “བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་པའི་གནད་ཟབ་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་རྟོད་པའི་དབང་གིས་ལ་ལས་ཀྱི་བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོ་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པའི་རྟག་པར་བསྟན། ལ་ལས་ཀྱི་སྟོང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཕྲལ་
མེད་ཡེ་ལྡན་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཆང་ལྡ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཐྱོགས་ལ་གནས་པར་ཐལ་རས།” ཞེས་དང་། ཡང་།[59] “བདེ་གཤེགས་
སྙིང་པོ་ངོ་བོ་མི་སྟོང་པའི་བདེན་བྱང་རྟག་[60]པ་དང་། ཡོན་ཏན་མེད་པའི་སྟོང་པ་ལྡན་ཆད་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐལ་བྱེད་མེད་
ལ་གཏོད་བྱེད་མཐོང་”ཞེས་འཐྱར་བ་ལས། «སྟོང་ཕྱོགས་སེན্
འི་ང་རོ»[61]དང་། «རྒྱུད་ཀླའི་མཆན་འགྲེལ»[62] «གཞུང་ལྷྭའི་དཀའ་

---

[55] «གནད་ཟིན» (A, pp. 267.18–268.7; B, p. 289.6–13): “ཐལ་འཐྱར་བའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་འདི་གཉིས་ཀར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་གཉིས་
ཀ་འགལ་མེད་དུ་འཇོག་སྟེ། དེ་ལ་ཟླ་བས་དང་བོ་ཙམ་དུ་བདོན་ཏེ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་བར་མཛད། རྒྱུད་ཀླས་ཕྱི་མ་ཙམ་དུ་བདོན་ཀྱང་
ལྷ་མ་དང་དགོངས་མཉན་དུ་བྱེད་སྟེ། སྟོང་པའི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་བྱེད་པ་དེས་ཅ་འཇུག་པ་དང་རྒྱུ་ཀཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་ལྡན་པའི་ཀུན་
ནས་ཁྱབ་ཏུ་བཞག་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཏུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་ཀ་ཐམས་ཅད་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཁ་ཅིག་ཀ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཡོ་ཡོ་ཡ་ཏ་ལ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཀ་ཐ་ཆད་ཡ་ཡ

1 གནང་»[63] «གཉུག་སེམས་རོར་ཕྱིང་»[64]སོགས་སུ་སྟོང་པ་རྣམ་གྲངས་པ་ཙམ་ལ་རིགས་ཀྱི་དོན་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། བདེན་སྟོང་
2 ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སངས་རྒྱ་རྦད་ཡིན་པར་སྦྱོང་པའང་བདེ་ཆོལ་ཙམ་གྱི་གཏམ་དང་། བདེན་མེད་ལ་དམིགས་པས་སྒྲིབ་པ་ཐོང་
3 རྒྱས་པ་ཁོ་ནས་རིགས་སུ་འཛིག་པའང་གྱི་ན་ཡིན་པར་བཅས་གསུངས་ཏེ་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་གམ་སྟོང་པ་རྣམ་གྲངས་པ་ཙམ་
4 ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བཞེད་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ལན་མང་དུ་བཤད་པར་གསལ། དེའི་ཆོ་ག་དོན་དང་མཐུན་
5 པར་བླག་བློའི«སྙིང་པའི་དོན་དབྱེ་»[65]དང་། འཇམ་གྲྭ་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད་»ལ་ཡང[66]གཅིག་མཚུངས་སུ
6 འཐྱུང་། ཐུར་ཡང«དབྱ་མ་རྒྱན་འགྲེལ»[67]དང་། «དབྱ་མ་ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ»[68] «རབ་གསལ་བཤད་ལན»[69] «བཤད་ལན་ཉི་

སྟེ། དེ་ངོས་མ་ཐིན་པར་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་ལ་འདོད་ན་རགས་སུ་ཐུག་ཀའི་ཚོགས་མཐོང་བ་ལ་སུམ་ཐུ་ཚ་གསུམ་པའི་ལྟར་འཐུལ་བ་ལྟར་ཆོས་དབྱིངས་
མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བཟུང་རས་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་འདོད་པ་དང་། དེ་ཅོ་བོ་ཉིད་ཁྱེའི་རྒྱུ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞན་ཀྱན་ལྟར་
ལྡང་བར་གསུངས་སོ། །”

[63] «གཉུང་ཐྱིའི་དཀའ་གནད་» (A, p. 433.1–4; B, p. 259.4–11): “ཌེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐོལ་འདི་འཁོར་བ་ཟད་པའི་ཚད་སྟོང་ཅན་མེད་ཀྱི། འཁོར་བ་ཟད་ཀྱང་
ཌེག་ཆེན་སྒྲུང་འདས་བདོས་མེད་མེད་པར་སྣང་དང་ཡེ་ཤེས་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར། སྣང་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལྡང་བ་དང་དབྱེར་མེད་པའི་བཏུན་པོ་བོད་དམ་བདེན་པ་
མཐར་ཕྱག་ཡིན་ཀྱི། གནས་ལྡང་མཐུན་པ་དང་འཆྱད་པ་དང་ཕྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཤེ་པས་བོད་དམ་བཀོར་བདུན་ཏོ་བོ་ཉིད་དུ་ཕྱུན་གྱིས་གྲུབ་
པ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཀུན་མཚོག་ལྡན་གྱི་ཐུགས་ཡུལ་ལ་ཕྱི་ལྟ་ཞིད་ཀྱི་ལྟ་རྒྱུ་ཙམ་ཙམ་གནས་ཡུལ་ལས་མཐར་ཕྱག་མེད
ཅོ། །” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 453.3–4; B, p. 272.4–7): “ཐུག་མེད་མི་གནས་པའི་ཕྱང་འདས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མཁའ་གོ་འཕྲོད་དང་། ཇི་མ་ལ་འོད
བཞིན་འཕྲལ་མི་རྟུང་བར་རང་གི་ཚོས་ཉིད་ལ་ལྡན་ཏེ། གཅིགས་སྟེང་ཅི་ཡང་ཙམ་མེད་ཏེ། ལྟོ་ཉིད་འོད་གསལ་ཡིན།”

[64] «གཉུག་སེམས་རོར་ཕྱིང་» (A, p. 579.1–4; B, p. 141.1–6): “ཐུན་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་གི་ཚ་ཙམ་བདེ་གཅིགས་སྟེང་ཡོད་རྟུང་སྟེ། དེ་ལ་མཁྱེན་ཚ
མེད་པས་བདེ་གཅིགས་སྟེང་ཡོའི་དོན་ཅིང་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས། ཕྱན་པ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཞེས་ལྷགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་འོད་གསལ་བར་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། ཡིད་ཕྱ་བ་མེད་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་སྟོང་ཡིན་པས། སེམས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཡིན་པར་ཁས
བླངས་ན་མི་རྟུང་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།”

[65] «སྙིང་པའི་དོན་དབྱེ་» (pp. 693.2–699.2): “སངས་རྒྱས་འཕྲོ་ངུང་གི་རྒྱ་ཐུག་མེད་ཀྱི་ཚོས་འང་མི་ལྡན་པའི་རིགས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་ […] གཉུང
འདི་མདོ་ནགོ་ངས་འགྲེལ་ཀཱུན་ངང་མི་འཏུ་བས་འདིར་རྒྱུ་ལྟང་འདྲེན་པ་ལ་ཆེས་ལས་ཀུས་ཁམ་ལ་ཡོ་ཐོབ་ཀྱི་ཁམ་ལ་ལ། ། ”

[66] «བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད་» (A, pp. 83.22–84.23; B, pp. 133.5–135.2): “རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་ངམ་ཙམ་ཚོས་འབྱིངས་མཐར་ཕྱག་ཏུ་འདོད
ན། […] འདུས་མ་བྱས་རིགས་ཀུས་ཁ་ཐུགས་ཏེ་མི་ཅོ་མཚན་ཆེ་བར་སྣང་ངོ། ། ”

[67] «དབྱ་མ་རྒྱན་འགྲེལ» (A, p. 255.1; B, p. 222.15–17): “དཀའ་ཐུ་བདེན་ཟུབ་བཀག་པའི་མེད་ཀྱང་འདི་ཅི་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཐ་ལྟད་ངམ་ཀྱན་ཇོ་བ་ཏུ
ཀཏོགས་པ་ཡིན་གྱི། གནས་ལུགས་མཐར་ཕྱག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་།” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 255.3; B, p. 222.20–21): “དོན་ངམ་ལ་མཚན་ཉིད་ལ་མི་མེད་ཀྱང
ཙམ་མ་ཡིན་” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, pp. 255.5–256.3; B, p. 223.6–17): “དཀའ་ཐུ་བཅད་ཙམ་གྱི་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་གི་ཚ་ངང་། རྟེན་འབྲེང་གི་ཚ་སོ
སོར་ངང་ས་ཆ་མ་འདྲེས་པར་ཡོད་པ་ལ་ཟུ་ཏུའི་ཕྱིར་ན་ལུགས་དེ་ལ་འཇིན་པར་ཡོད་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་གི་བདེན་མེད་ཀྱི་ཚ་དེ་གནས་ལུགས
མཐར་ཕྱག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་བློར་ངང་དོན་ངམ་མཐར་ཕྱག་གི་ཇེས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ན་གཞིའམ་གནས་ལུགས་སྟང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་མེད་ཞིང་སྟོང
ཆ་ཁོ་ནའི་ཐོག་གས་སུ་ཟུང་ཞིང་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་འཇིན་པ་ཙམ། ཆུ་བར་ཏོོ་ག་པ་ལས་འདའ་བ་མ་ཕེད་ལ། རིགས་པས་བདེན་བྱེད་ཙམ་བཀག་པའི་བདེན་སྟོང
གི་ཀྱལ་ན་མི་འགོག་ཐུའི་ཚོས་ཅན་དེ་ལ་རང་མཚན་མེད་མེད་པ་གཞག་ཏུ་མི་ཟུང་བས། རང་མཚན་ཐྱིས་བྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་དེ་མི་འགོག་ན། ཐ་ལྟད་བདེན་པ་རིགས
པས་བཏུབ་བཟོད་དུ་ཐལ་བ། དོན་དམ་པའི་ཕྱི་བ་མི་ཁིགས་པར་ཐལ་བ། འཕགས་པའི་མཁན་བཞག་དངོས་པའི་འཇིག་ཐུར་ཐལ་བ་གསུམ་ཐྱིས་གཙོ་བས་ན
རང་མཚན་ཐྱིས་བྱེ་བ་བ་ངང་། བདེན་སྟོང་ཏུ་བཞག་པའང་ཐ་ལྟད་ཙམ་སྟེ་གནས་ལུགས་ལ་ལྡང་སྟོང་འཇུག་མེད་ཏུ་ཐུ་བ་བོ། ། ”

[68] «ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ» (A, pp. 75.5–77.3; B, pp. 65.6–66.13).

[69] «རབ་གསལ་བཤད་ལན» (A, p. 423.5–6; B, p. 404.18–21): “ཐ་ལྟད་བདྲེད་བཟོད་མེད་པ་ལ་བདེན་སྟོང་ཏུ་མ་གོ་བར་བཀག་ཏུ་ཡན་གར་བ་བཀག
པའི་བདེན་མེད་ངང་དེ་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཕྱག་ཏུ་བཟུང་ན་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཁུང་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་བས་ཀུན་ཇོ་བ་ཀྱི་ཐུགས་ལྷང་བའི་ཚད་ལྟར
འཐུང་ངོ། ། ”

ལྟང་»[70] «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད་»[71]སོགས་གང་ལ་གཏུགས་ཀྱང་བདེན་བྱེད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཅམ་འདི་གནས་ལུགས་མཐའ་བྲག་ཏུ་མི་རྟེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡང་བཟློད་པར་གསལ།

4. བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་བདེན་བྱེད་ཏུ་འདོད་པ་ལ་མི་འཐད་པ་བཟློད་པའི་ཚུལ།

དེ་ཡང་།[72] “བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ངོ་བོ་མི་སྟོང་པའི་བདེན་བྱེད་རྒྱ[73]པ་དང་། ཡོན་ཏན་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཕྱང་ཆད་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ལ་གཙོད་བྱེད་མཚོང”ཞེས་འཆད་པ་ལས། «དབྱ་མ་ངེས་ཤེས་སྒོམ་མེ» [74]དང་། «དབྱ་མ་རྒྱན་ལྔལ»[75] «དམ་ཆོས་ངོགས་སེལ»[76] «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད་»[77] «ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཆོག་འགྲེལ»[78]བཅས་སྤྱ་ལྟར་འགྱུར་རིང་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒོམ་མཐའ་དང་བྲལ་བར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལས། ངོ་བོ་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཤེག་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་མི་ལེན་པ་ཤེན་ཏུ་གསལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ (Buddha Nature or *Tathāgatagarbha*) ལ་མཆོན་ཡང་། དོན་

---

[70] «བཟླལ་ལན་ཀྱི་ལྟང»» (A, p. 161.2–3; B, pp. 177.19–178.3): “བདེན་བྱེད་བཅད་ཅམ་ཀྱི་ལྷོག་ཆ་དེ་དོན་དམ་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་པ་མིན་ཏེ། མེད་དགག་ཅམ་བང་། ལྷོག་པ་ཅམ་བང་། རྒྱ་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཅམ་བང་། ཀྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཅམ་ཡིན་པས་ན། མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་གནས་པའི་ཆོས་ཀྱིད་དགག་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷོས་པ་ལས་འདས་པ་གང་ཞིག ཁྱམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཐོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མི་རྟེད་ཅོ། །”

[71] «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད་» (A, pp. 561.3–567.1; B, pp. 340.10–344.1).

[72] «སྟོང་ཕྲན་སེཏྲིའི་ང་རོ» (A, p. 567.2–3; B, p. 133.4–6).

[73] རྒྱ་] B, བརྒྱ་ A

[74] «ངེས་ཤེས་ལྷོག་མེ» (A, p. 75.2–5; B, pp. 64.18–65.5): “ལྟ་བཏུར་རིང་ལུགས་གང་ཞེ་ན། ཐུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་ངོར། ।མེད་ཅེས་དགག་བྱ་བཀག་ཏུལ་གྱི། ।མེད་རྒྱང་བང་ནི་མ་ཡིན་ཞེས། ।བཀག་ཏུལ་ཆོས་ཀཆན་ཞི་ཞེག་འཛིན། ।དེ་ནི་ལ་ནི་ཤེས་ཀར་ཁས་མི་ལེན། ।དགག་ཟློ་ལ་ནི་ཤེས་བང་བྱལ་ལ་ཡི། ।བློ་འདས་ཀ་ནོ་ཐུན་ཆོས་ཀྱི་ཡིན། ।སྟོང་ཚུལ་ཁོ་ནར་བསམས་ནས་ནི། །ཏྲི་ན་མེད་དགག་ཀྱི་ཡིན་ཏེ། ।འཕགས་ཡུལ་དབལ་ལྡན་ཟླ་བ་བང་། ।བོད་ན་རོང་ཐོམ་ཆོས་བཟང་གཏེས། ।དགོངས་པ་ཀཱུ་ལ་ལ་ཅི་ལ་ཅི་ལ། ।ཀ་ད་ཀ་ཐོ་ཆ་ཅི་ལ་ཆུ་ཚལ། ।ཆོས་འདི་ཀ་ནས་དགའ་བའམ། ।ཀནོད་ནས་རང་བཞིན་མེད་ལ་ལའི་ཕྱིར། ।བདེན་པ་ལ་ནི་ཤར་ཆར་མ་ཚུགས་པས། ।མེད་ཅེས་བཟློ་ལ་ཅི་ཞིག་ཚོམ། །”

[75] «དབྱ་མ་ཏྲན་འགྲེལ» (A, p. 30.2–4; B, p. 26.14–20): “ཀྱན་ཟློ་བ་ཅེས་པ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་བཞྱོས་པ་ཞལ་ཏུ་བཤད་ན། མ་དག་པའི་ཆོས་ཏམས་མི་འདི་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཀཱུ་ཀ্ལ་ཏང་བྱས་ལ་ཡང་དག་པའི་ཆོས་སངས་ཏྲས་ཀྱི་ཐུན་ཏང་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཟློ་བ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ན་མི་སྟོང་ངོ་ཤེས་ཤ་དེ་མི། ཏྲལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་ཟླ། ।ཞེས་ཀསྲངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་བདེན་ཞེན་ལྷང་བགོས་ཏེ། ཆོས་མཆོག་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་ལྟག་པའི་ཆོས་ཤེས[a]ཡོད་ན་དེའང་ཐུ་ཁ་ངང་ཐེ་ལས་ལྟར་བལྟའོ[b]ཀསྲངས་པའི་དོན་བཞིན་ངེས་པ་བཞྱོད་པར་ཏྲའོ། །” ([a] ཤེས་] *em.*, ཞེས་ AB; [b] བལྟའོ་] A, ལྟའོ་ B) ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 31.5–6; B, pp. 27.21–28.4): “མི་སྟོང་པའི་བདོས་པོ་ཞེས་ཤེས་ཏར་མི་ལྷོད་པའི་ཚུལ་རིགས་པས་ཡང་དག་པར་བྱེད་པ་དེས་ན་ཤེས་ཏའི་ཁོང་འདི་ན་ལྟང་སྟོང་གཉིས་ངེས་ལྡ་ཆད་པའི་ཐུགས་ཀཱུ་ཏར་ཐུ་ཆ་པའི་ཆོས་ཤེས[a]མི་ལྷོད་ལ། བདོས་པོའི་ཀཤེས་ལ་མེད་ཅེས་ཀ་རིགས་པར་སྒྲ་བས་ཏེ་ལྟ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་ཀྱང་མི་ལེན་”” ([a] ཤེས་] *em.*, ཞེས་ AB) ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 32.2–3; B, p. 28.11–14): “བཏྲིངས་བང་གཉིས་ལྡ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལྟང་བ་ཏམས་ཀྱང་ངོ་བོ་མི་སྟོང་ན་བཏྲིངས་ལས་ཐ་བདད་པར་བཟློ་བས་ན་བཏྲིངས་བང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལྟང་སྟོང་བཏྲིར་མེད་ཤེས་ཏུ་ཏམ་པར་བགེ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 69.2–3; B, p. 61.2–3): “མཐའ་བཞིའི་ཐྲོས་ཐབ་བདེན་པ་བཏྲིར་མེད་ཀྱི་ནགས་ལུགས་འདི་ལ་ལྟ་བཟློ་ཤ་ཀྱི་མཁས་བྱེད་ཏམས་ཀྱིས་རང་ལུགས་ཏྲི་མ་མེད་པར་བཅྱང”

[76] «དམ་ཆོས་ངོགས་སེལ» (A, p. 378.6; B, p. 328.17–18): “བདག་ལ་ཀཱུན་ཟློ་ལྟད་པའི་ཁུར་ཀྱང་མེད། ।རོང་ཀྱང་ཏམ་ཀཱུ་ལ་ཐ་ལ་ལྟད་ལ་ཀཱུ་ལ་ལ་ཁ་ལ་ལ། ངོ་ནས་ལ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་མི་ལྷོད་ལ། ཀཱུ་ཀ্ལ་ལ་ལ་ལ། ངོ་ནས་ལ་ལ་ཀ་ཀ্ལ་ཀ་ཀ্ལ་ལ་ལ། ངོ་ནས་ལ་ལ་ཡོད་ལ་ངོ་ནས་ལ་ལ་ཀ্ལ་ལ་ལ། ངོ་ནས་ལ་ལ་ཡོད་ལ་ངོ་ནས་ལ་ལ་ཀ্ལ་ལ་ལ། ।ངང་ལུགས་ལ་ཐ་ལ་ལ་ཏུ་ནགས་ཏེ་ལ་ལ་ལ་ལ། ।”

[78] «ཆོག་འགྲེལ» (A, p. 569.1; B, p. 247.15–16): “ངོ་ནས་ནམ་ནཕྱོ་ཐུ་ཀྱི་ཚད་མས། ཐུང་ལ་ལས་ནཕྱ་ལ་ཐོ་ཆ་ཅི་ནས་ལ་ལ་ཀ্ལ་ལ་ལ་ལ་ལ། ।”

ངན་ཁོད་རིགས་བའི་དབྱངས་ངར་དེ་ལྟ་བུའི་ཚེས་ཤེག་བདེན་པར་བྱབ་པ་ནམ་ཡང་མི་འཛོག་པ«སྟོང་ཐུན་སེར་རྒྱའི་ང་རོ»ལའང་[79]ཁ
གསལ་འཕྲང། ང་དྲང་བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པའི་ངོ་བོ་བདེན་བྱབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ཡང། «སྟོང་ཐུན་སེར་རྒྱའི་ང
རོ»[80]དང། «དབྱ་མ་ཌེས་ཤེས་སྦྱོན་མེ»[81]བཅས་སྲུ་ཁ་གསལ་གྱིས་བཟོད་པར་སྣང། ངེ་བཞིན་དུ་ཟླ་གྲ་བྱའི«འབྱ་མའི་དཀའ
གནད་ཀྱི་མཐའ་དབྱོད»[82]དང། «ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ»[83] འཇམ་བྱབ་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་སྦྱོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ»[84]བཅས་སྲུ་ཡང
གཅིག་མཚུངས་སྲ་འཕྲང།

འོན་ཀྱང«དབྱ་མ་རྒྱན་འགྲེལ»[85]དང། «གཞན་སྟོང་སེར་རྒྱའི་ང་རོ»[86] «དམ་ཆོས་དོགས་སེལ»[87] «གསོལ་འདེབས་དང
པའི་ལྟ་ལམ»[88]སོགས་སྲུ་གཞན་སྟོང་སྦྱ་བའི་ལྟ་བྱྱབ་དང་དེའི་ལུགས་འཇིན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་བཟོད་ངང
དབྱུགས་དབྱུང་སོགས་མཐད་པ་མ་ཐད།

ས་འཛུར་རིང་ལུགས་ལ་ཡང་གཞན་སྟོང་སྦ་བའི་ལྟ་བྱྱབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་འཐོག་བཞིན་པ་ཅ་ཅང་གསལ། ངེ་ཡང་མི
ཐམ་པའི་གཞན་སྟོང་དུ་བཞིད་ཚུལ་མེ། སྐང་སྟོང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དོན་དམ་རང་ངོས་རྟས་མི་སྟོང་ཞེས་གསུངས

---

[79] «སྟོང་ཐུན་སེར་རྒྱའི་ང་རོ» (A, p. 585.5–6; B, p. 147.15–17): “འཁོར་ལོ་བར་པའི[a]བསྟན་དོན་ཀུན་བྱང་གི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བསྟན་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་བྱྱབ་སྟེ་བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།” ([a] པའི] *em.*, པས་ AB) འདི«རྒྱུད་ཟླའི་མཚན་འགྲེལ» (A, p. 381.3–4; B, p. 21.19–21) དུའང་འཕྲང།

[80] «སྟོང་ཐུན་སེར་རྒྱའི་ང་རོ» (A, pp. 589.3–591.4; B, pp. 150.11–152.3): “ད་ནི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཡོག་པར་རྟོག་པའི་ཐུགས་འགའ་ཞིག་བཟློག་པ་ལ། མི་སྟོང་པར་བདེན་གྱྱབ་ཏུ་ལྟ་བ་བཟློག་པ། […] ཚད་མ་གཏེས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མ་རྟུས་པར་ཐུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་ཕྱིད་ནས་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་ཇེས་སུ་འགྲོ་བས་པ་དོན་མེད་ཀྱི་ངལ་བར་ཟད་དོ།།”

[81] «ཌེས་ཤེས་ཐོག་མེ» (A, pp. 75.6–76.1; B, p. 65.9–12): “སྟོང་གཞི་བཞག་ནས་གཞན་སྟོང་པ། ।ཚིག་བང་དོན་གྱི་གཞན་སྟོང་གཏེས། ।ཡེ་མ་ངེས་དེ་མ་སྟོང་ན། ।སྟོང་གཞི་མི་སྟོང་ལྟག་མར་ལུས། ।ཀཏྲཀས་ནི་ཀཏྲཀས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས། ।ལུང་དོན་རིགས་བར་བཅས་ལས་འགལ། །” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 77.1–2; B, p. 66.6–8): “ཐྱིར་ན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དེས། ।སྟོང་ཞེ་ངེས་བར་མི་ཚོད་དེ། ।རྟ་ལ་བ་ལང་མ་ཀྱྱབ་བ། ।རྟ་དེ་སྟོང་བར་ཀ་ལ་ངེས། ।རྟ་མཐོང་དེ་ཡིས་བ་ལང་ལ། ।ཅི་ཞེན་ཕན་ཏེ་ཅི་ཞེན་ཀནོད། །”

[82] «འབྱ་མའི་དཀའ་གནད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད» (pp. 733.6–734.2): “ས་ངས་རྒྱས་ལ་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཐ་སྙད་དང་མེད་པར་བཤད་པ་དོན་དམ་པའི་བདང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་རྟོག་ཅ་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་ཏུ་འཐྱུང་བའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡོག་པར་བཟུང་བས་བསྟུ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །”

[83] «ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ» (pp. 645.6–646.2): “འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལས་གཏན་མེད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་བཞིན། ཐ་མའི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་གསུངས་པའང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་མེན།”

[84] «བསྟན་རྒྱས་སྦྱོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད» (pp. 84.23–85.12; B, pp. 135.2–136.1): “སེམས་ཉིད་བདེན་གྱྱབ་རིགས་སུ་བཞིད་ན། […] ཤིན་ཏུ་རྒྱང་རིང་བར་འཐུར་རོ། །”

[85] «དབྱ་མ་རྒྱན་འགྲེལ» (A, p. 71.5–6; B, p. 63.3–7): “རྟོགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དོལ་པོ་པས་ཀྱང་། ཇེས་ཐོབ་ཤན་འཕྲེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟུང་ཚེ། མཐར་འཕྲས་སྐྱ་བར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོ་ཉིད་རྟག་བརྟན་ཞེ་བ་གཡུར་བྱུང་གི་བདག་ཉིད་མི་བསྟུ་བའི་བདེན་པ་དམ་པ་ཡིན་ཅིང་། མ་ཉམ་བཞག་ལ་བློ་བའི་ཚེ་ན་ཐྱོས་པ་ཀུན་ཐབས་པར་གསུངས་པའང་ཤིན་ཏུ་ནན་བཅས་ཅིང་། །”

[86] «གཞན་སྟོང་སེར་རྒྱའི་ང་རོ» (A, pp. 360.3–361.2; B, pp. 165.12–166.1): “འདིར་གཞན་སྟོང་ས་རྣམས་ཀྱིས། […] ཐབ་ཚོ་ངེས་དོན་བདུ་མ་ཚིན་པོའི་ཀཱུང་འཇུགས་པར་མཐད་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་ཐབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དགོངས་གནད་ཅན་ཡིན།”

[87] «དམ་ཆོས་དོགས་སེལ» (A, pp. 369.4–370.2; B, pp. 320.21–321.12): “གཞན་སྟོང་སྦ་བའི་ཀང་ཐག་འཚགས་ཆེན་བརྒྱད་མར་བྱོན་པ་ […] ཐུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐབ་ཚོ་བརྟེས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་ཕོ་ཡབ་ལྷས་ལ་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་མདོ་ལས་པ་བཞུའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་ཕོགས་ཀྱང་ཇི་བཞིན་རྟོགས་དཀར་གསུངས་པའི་བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་ཕོའི་གཉིས་ཀྱི་ཤེང་ཁྱེ་བཞུགས་པ་ལ། […] མཁས་བྱྱབ་ཀྱིས་འཇོམ་པའི་ཀང་ཐག་ཡུ་དམ་ལ་ར་ལ་ཏ་ཀ་ཆ་ཀ་ཏུ་མཚོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །”

[88] «གསོལ་འདེབས་དང་པའི་ལྟ་ལམ» (A, p. 210.2–3; B, pp. 184.5–6): “འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་དང་དུས་འཁོར་ཕྱི། ।དགོངས་དོན་གཙོར་བཟུང་བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོ་ཡི། ।དོན་ལ་ངེས་རྟེད་ཇེའི་རྣལ་འབྱོར་བཟློ་བ་ཅན། ।ཇེ་བཙན་ཙོ་ཅང་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །”

1 བ་མིན་པར། གནས་སྟངས་བདེན་གཤིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། «གཞན་སྟོང་
2 སེར་ཆེའི་ང་རོ་»[89]དང་། «སྟོང་ཕྱན་གནད་ཟིན་»[90]བཅས་སྒྲ་ཁ་གསལ་འཚུང་།

3 དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི«ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་གནད་མདོར་བསྡུས»སྒྲ་ཡང་།[91] གཞན་སྟོང་སེར་ཆེའི་ང་རོ་ལ་འཚུང་
4 བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཚུལ་དུ་གསུངས། བོད་ཐུལ་གྱིས་ཀྱང་།[92] “དོན་དབྱེད་ཚད་མས་དཔྱད་བཟོད་བྱལ། ।གཞན་སྟོང་
5 ཐལ་དང་འདི་མི་འདྲ། ।”ཞེས་དང་།[93] “དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་ཆ་རྣམ་བྱལ་འཕྲས་ཆོས་སྐྱེའི་ཡོན་
6 ཏན་ཐམས་ཅད་རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་བདག་ཏུ་བཞུགས་ཀྱང་། སྣང་ན་སྟོང་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་དོན་དམ་དབྱེད་ཕྱི་
7 ཀྱི་ཚད་མས་དཔྱད་བཟོད་བདང་བྱལ་བའི་ངོ་བོ་སྟོང་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་ན། སྟོང་ཕྱན་སེང་ཀེ་ང་རོའི་ལྷ་ཆོལ་དུ་ཐུར་པའི་གཞན་
8 སྟོང་ཐལ་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཡང་མི་འདྲ”ཞེས་དང་། འཇམ་གྲྭ་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད»ལས་ཀྱང་།[94] “ཀུན་
9 ཟློག་འཁོར་བའི་ཆོས་རྣམས་མི་གཅིག་མ་གྲུབ་པའི་འཁྲུལ་སྣང་འབབ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས་དོན་ལ་རྟ་དང་ཁྱད་མེད་ལ། དག་པ་སྐྱ
10 དང་ཡེ་ཤེས་མི་ཆོས་དབྱེར་སྟོང་པའི་རང་གདངས་སྐུ་འགག་མེད་དུ་ཕྱན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་བློ་སོགས་ལས་སྟོང་པ་དང་ཡེ
11 ཤེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྟེ། ཐ་མལ་ཚུར་མཐོང་ཁ་ངོར་བདེན་པར་གྲུབ་དང་མ་གྲུབ་གཤིས་སྐྱ་ཕྱི་བའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཤྱ་དང་
12 ཡེ་ཤེས་སོགས་བསྟུན་པ་མི་ཡིན་མོ། ।” ཞེས་འཇུང་། དེ་བཞིན་དུ«དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ»[95]དང་། «བཅུལ་ལན་ཁ་སྦྱང»[96] «རབ

---

[89] «གཞན་སྟོང་སེར་ཆེའི་ང་རོ་» (A, p. 363.2–4; B, p. 167.10–14): “དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་ཞེས་ཟེར་བ་འདི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདེན་གཤིས་ཕྱི་མའི་འཇོག་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ཏེ། བདེན་པ་གཤིས་པོ་གཅིག་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི། སྣང་སྟོང་ཁ་བདེན་གཤིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལྟར་གོ་བ་དེ་གཏན་མེད་ཆོ། ।” ཡང་དེ་ཁོད་ལས། (A, p. 366.2–4; B, pp. 169.19–170.3): “དོན་དམ་དེ་བདེན་མེད་དང་ཟློས་བྱལ་མ་ཡིན་རྣམ་ཞེ་ན། དེ་བདེན་མེད་དང་ཟློས་བྱལ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དོན་དམ་ཀྱང་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་རྐང་ལས་འདིའི་ཀུན་ཟློ་བར་ཁས་ལེན་ཏེ། ।འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་མེད་དང་ཟློ་ལ་ཡིན་ན། བདེན་གྲུབ་དང་རང་ངོས་ནས་[a]མི་སྟོང་ཞེས་ཅེས་སྒྲ་སྐྱམ་ན། རྐང་ལས་འདིའི་བདེན་གྲུབ་དང་མི་ཤེ་ཐ་སྐྱ་དབྱེད་པའི་ཚད་མའི་ངོར་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པ་ལ་བཟློད་པའི་དོན་ཁྲིད་ཅག་གིས་ཀཏན་མ་གོ་བར་ཆོལ་བ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། ।” ([a] ནས་] *em.*, *om.* AB).

[90] «གནད་ཟིན་» (A, p. 268.8–13; B, p. 289.13–18): “རྣམ་བཅོམ་པའི་འཁྲུལ་པའི་ཆོས་ཀྱི[a]སྟོང་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་དང་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་བ་ཤོགས་ཏེ་དོན་དབྱེད་ཀྱི་ངོར་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོར་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཐུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དག་པའི་གཟུགས་པ་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་མཐར་ཕྱག་ཏེ་ཡིན་ཡིན་ཕྱི་ཐོག་ནས་ཡོད་མེད་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ཆོ། ।” ([a] ཀྱི«] B, ཀྱི་ A).

[91] «ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་གནད་མདོར་བསྡུས» (A, p. 345.2–3; B, p. 239.14–16): “བདེན་མེ་བདེན་ཤོགས་སྒྲ་བཞག་པ་འདི་ཐ་སྐྱ་དབྱེད་ངོར་ཡིན་པས་དོན་དབྱེད་ངོར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐུབ་པ་ཡིན་པའི་གནད་གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ལ།”

[92] «ལྟ་བྱུབ་ཀན་འཇྲེད» (A, p. 31.7–8; B, p. 33.13–14).

[93] «ལྟ་བྱུབ་ཀན་འཇྲེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ» (A, p. 183.3–9; B, p. 202.8–14).

[94] «བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད» (A, p. 191.2–7; B, p. 285.1–3).

[95] «དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ» (A, p. 30.4–5; B, pp. 26.20–21.4): “བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀ་བདེན་གཤིས་འཛིན་གྱིས་ལན་ཏེ་ཚུལ་གཤིས་སྒ་གནས་ཏེ། གནས་ལུགས་དོན་དམ་ལ་དཔྱད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སྟོང་པ་ལ་དོན་དམ་དང་། སྣང་བ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་ཅད་ཡིན་ཡང་། ཕྱི་ནས་ལ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཐ་ཅད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། གནས་སྣང་མཐུན་པ་མི་བསྟུན་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་དོན་དམ་དང་། ཕྲོག་ཕྱོགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་གཤིས་ལས། ཕྱི་མའི་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཡིན་ལ།”

[96] «བཅུལ་ལན་ཁ་སྦྱང» (A, p. 165.2–4; B, pp. 181.17–182.1): “ཐོག་བདེན་གཤིས་འཇོག་ཚུལ་ལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཤིས་སྒ་གསུངས་ཏེ། གང་ཞེ་ན་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་དབྱེད་ཐེད་དང་སྣང་ཚུལ་ཐ་སྐྱ་དབྱེད་ཐེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྟེན་དོན་ལ་བདེན་གཤིས་ས་སོར་འཇོག་པ་དང་། ཡང་གནས་ཚུལ་དང་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་ཐུར་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཤིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁ་ཅད་ལ། གནས་སྣང་མཐུན་པར་ཐུར་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ལུགས་གཤིས།”

ཀསལ་བརྒལ་ལན་»[97] «གཞན་སྟོང་སེཏྲེའི་ང་ཆོ་»[98] «དོན་རྣམ་ངེས»[99]སོགས་སྒྲ་སྒྲིར་སྟོང་སྟོང་བདེན་གཏེས་དང་གནས་སྟོང་
བདེན་གཏེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་ཀྱི་རྒྱབས་ཁ་འཆྱང་བའི་བདེན་གཏེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་གནས་སྟོང་
བདེན་གཏེས་ལྟར་ཡིན་པའི་ཚུལ་བཅས་ཞིབ་ཕྲར་འཆྱང་།

ཀུན་མཁྱེན་བློ་ཆེན་པའི་བཙུམས་ཚོས་ཁ་ཀ་ལ་གནས་སྟོང་བདེན་གཏེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཁ་གསལ་མ་མཐལ་ཡང་། དོན་ཐོབ་ལ
མི་ཕམ་པའི་གསུངས་པ་ལྟར་གནས་སྟོང་བདེན་གཏེས་ཀྱི་ཚུལ་གཅིག་མཚུངས་སྒྲ་འཆྱང་བ་ཡང་། «ཡིད་བཞིན་རིན་པོ་ཆེའི
མཛོད»དུ།[100] “འདི་ལྟར་འཆྱལ་སྟོང་འཁོར་བའི་ཚོས་རྣམས་ཀུན། ཁྱེ་བདེན་བསྒྲིལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས་གས། ཁྱབ་ཁེ་བོད
གསལ་ཆྱ་ངན་འདས་པའི་ཚོས། ཁེགས་མེད་རང་བཞིན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད། །” ཅེས་སོགས་འཆྱང་།

ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ཀྱང་།[101] ཆོ་ག་དོན་འདི་ཉིད་གནས་སྟོང་བདེན་གཏེས་སྟོན་པའི་ཁྲངས་སྒ་ཏངས་པར་མཐད།
མདོར་ན་གོང་དུ་ཕྱས་པ་ལྟར་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་སྟོང་དེ་ནི་མི་ཕམ་པའི་རང་ལུགས་ཡིན་པ་མ་ཐད། ཀུན་མཁྱེན་བློ་ཆེན་པའི་ཡིག

---

[97] «རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་» (A, pp. 337.3–338.1; B, pp. 330.18–331.8): “ཀཱུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སྒ་བདེན་གཏེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཏེས་བཞི་
པའི་དང་པོ་གནས་ཚུལ་སྐྱེ་མེད་ལ་དོན་དམ་དང་། སྟང་ཚུལ་ཐ་སྙད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མིང་གིས་བཟུན་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཏེས་པ་གནས་སྟང་མཐུན་པར་ཐུ
ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཏེས་ཀ་ལ་དོན་དམ་དང་། མི་མཐུན་པར་ཐུ་བ་ཡུལ་ཅན་གཏེས་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མིང་གིས་བཟུན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བར
བཟུང་བའི་དབང་དུ་ཡིན་ལ། ཕ་ལུགས་འདིའི་དབང་དུ་ཐུས་ན་མདོ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་ལའང་དོན་དམ་ཕྱི་མིང་འཇུག་པ་དང་། ཆོ་ག
ཐ་ཀ་ལ་ཡང་རྣམ་ཀྱངས་ཡིན་མིན་ཕྱི་རྒྱོས་བྱ་དམ་པར་གདགས་རྒྱང་པར་འཐུད་ཅོ། ।ཕ་ལུགས་དེ་གཏེས་ཀྱིས་ཀྱང་རྫོབ་བདང་དོན་དམ་ཞེས་མིང་མཐུན་ཡང་དོན
ཕྱི་རྣམ་བཞག་ཐུབ་ལྟ་ཡ་ཅོ་ཅོའི་ལུགས་ཀྱི་བཀོངས་པ་ཐུས་ས་ཐེས་ནས་འཆད་མ་ཀེས་ན་ཀཱུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཁཅ་ཡིག་ལྟར་དོག་པའི་བློས་ནམ་མཁའ
གཞལ་བས་འཇལ་ཏེ་ཐད་པར་འཐུད་ཅོ། ।”

[98] «གཞན་སྟོང་སེཏྲེའི་ང་ཆོ» (A, pp. 362.2–363.2; B, pp. 166.13–167.10): “བདེན་གཏེས་འཇོག་ཚུལ་སྟོང་པ་དང་སྟང་བ་ལ་བཞག་པ་ཡོངས་ཀྱགས
ལྟར་དང་། གནས་སྟང་མཐུན་མི་མཐུན་ལ་བཞག་པ་བཀད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གཏེས་པོ་འདི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཚེན་པོ་རྣམས་ལས་གདོད་ནས་བསྟན་ཀྱི
ཀཱུང་ཆུ་ཐུ་ལ་ཐ་ཀ་ལ་ཀ་ཀ་ལ་ཀ་ཀ ।ཆོ་ལ་ཀ ।ཆ ।ཆ ।ཆ

ཆ་ཁག་ལ་གཏུགས་ཀྱང་།[102] དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་བཞིན་པའི་མཐའ་རབ་ཏུ་གསལ། ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི«ཀུན་ལས་བདུད་རྩིའི་སྒྲིན»[103]དང་། «ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་གནད་མདོར་བསྡུས»[104] «གཞན་སྟོང་ས་རྡོའི་ང་རོ»[105] བོད་སྒྱལ་གྱི«ལྷ་ཀླད་ཀན་འཁྲིད»རྒྱ་འགྲེལ[106]གཏེས། ཁྱོ་ཀྱལ་འཇམ་རྗོར་གྱི«ངེས་ཕྲོན་འགྲེལ་པ»[107] འཇམ་ཀླད་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་ལྷོན་ལམ»རྒྱ་འགྲེལ[108]གཏེས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་འདིའི་ཐད་དགོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཞེས་པར་མངོན། ཧོན་ཀྱང«དམ་ཆོས་དོགས་སེལ»[109]དང་། «གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད»[110]བཅས་སུ་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་ཀླད་འཛིན་པའི་ལུགས་མིན་པ་མ་ཟད། ཚོམ་པ་བོའི་

[102] «ཀླད་མཐའ་མཇོད»» (A, p. 1086.4–5; B, pp. 133.20–134.2): “དཀྱིངས་ས་མ་སྟོང་ཐོའི་ཪ་བོ་ལ་ལྷོས་ནས་ཏི་མ་དང་ཟློན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་དཀྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ལ། ཡེ་ནས་རང་ཚས་སུ་ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མི་སྟོང་པ་སྟེ།” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 1104.1–2; B, p. 154.1–5): “སྟོང་པོ་འདིའང་ཟློན་དང་འདུས་བྱས་པ་ལ་སོགས་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཡིན་གྱིས། རང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོས་འདོར་བའི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། […] ཅིས་ལྟར་ཡང་བཟློད་ཟིན་ཏོ། །” «ཡིད་བཞིན་མཇོད་འགྲེལ»» (A, fol. 280a4–5; B, p. 238.15–18): “དེའང་ལྟར་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་སོ་མ་དེའི་ཁྱིང་དུ་ཀླད་པའམ་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། ཆོ་བྱར་བ་ཅམ་ལས་རང་བཞིན་པའི་ཟློན་ནས་ཏི་མ་ཕྱིར་བསལ་དུ་མེད་པས། ཟློན་ལྷར་པ་ཕྱིར་འགྲོ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ནང་དུ་འོང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི[a]ཀནས་ལུགས་ཡང་དག་པའི་དོན་ཏེ།” ([a] ཀྱི] B, *om*. A). «ཟབ་དོན་ཀནད་ཀྱི་མེ་ཡོང»» (A, p. 316.1–3; B, pp. 190.19–191.4): “རིགས་ངའི་སྟོང་ཚུལ་ཀྱི། དཀྱིར་ཡོད་ཅིང་ཟློ་ལ་ཅོས་པ་ཏྲི་མའི་ཆོས་ཕྱོ་བྱུར་ཀྱིས་བསྒྲིས་པས། རང་ངོ་ལ་ཞོས་པ་མེད་པས་སྟོང་པ་དག་དུས་ཟློ་ལ། ཟློས་བས་མ་པ་སྟོང་ངེ་བས་མ་ཀྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པར་དཀྱེར་མེད་ཅིང་ཟློ་ཕྱིས་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མི་སྟོང་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་ཏུ་འཕོ་འཛིན་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །”

[103] «ཀུན་ལས་བདུད་རྩིའི་སྒྲིན»» (A, p. 160.3–4; B, p. 97.13–15): “ཕྱིར་ཡང་མདོ་ལྟར་ཀཱུ་ལ་ལས། ।བདེན་གཉིས་གནས་སྟོང་ཁ་ཏན་འབེབས་པའི། ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས། ।རང་ནས་མ་འདྲིས་ཀན་འཁྲིད་གཅིས། །” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, pp. 151.6–152.2; B, p. 92.7–10) “འདི་ཅི་གནས་སྟོང་མཐུན་བང་མི་མཐུན་ལ། ।བདེན་གཉིས་འཇོག་པ་ཐ་ལྡན་ཚད་མའི་ལུགས། ।ཚུལ་འདིས་ངོན་ནས་ཁམས། ।དུས་གསུམ་འཕོ་འཛིན་མེད་ཕྱིར་མི་བསྟུ་བའི་ནི། ।ཀུན་ཕྱོང་འཁྲལ་པའི་ཆོས་ཀུན་མི་བདེན་བརྫུན། ।དེ་ལྟར་ཀན་འཁྲིད་སྟེ་བ་མཁས་པའི་ཚུལ། །”

[104] «ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་གནད་མདོར་བསྡུས»» (A, pp. 343.6–344.1; B, pp. 238.20–239.1) “ཐ་མས་སྟོང་ཉིད་ལ་ངོན་བམ་བང། ཆང་བ་ལ་ཀུན་ཕྱོང་ཏུ་བཞག་སྟེ་བདེན་གཉིས་བཟུང་བར་མཐའ་ཡིང། ཕྱི་མས་གནས་ཆང་མཐུན་མི་མཐུན་ལ་བདེན་གཉིས་འཇོག་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, pp. 356.6–357.1; B, p. 245.18–20): “གནས་ཆང་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཐྲུང་འབས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ངོན་བམ་ཡིན་ལ། མི་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐྲུང་པའི་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཕྱོང་བཞག་ཏུ་རྟོང་”

[105] «གཞན་སྟོང་ས་རྡོའི་ང་རོ»» (A, p. 377.4–5; B, p. 179.4–6): “འཕགས་པའི་གཟུགས་ངོར་མི་བཟུང་ངོན་བམ་བདེན། ।ཀུན་ཕྱོང་གཉིས་ཆང་འཁྲལ་བ་ཐུན་ལ། གནས་ཆང་འཁྲིད་པའི་ཤེས་རབ་མིག་ཐྲིན་པའི། ।ལེགས་བཤད་མཚོག་འཆོག་འདི་ཅོར་བྱའི་ཐོག་མི་འདུ། །”

[106] «ལྷ་ཀླད་ཀན་འཁྲིད»» (A, p. 10.12–16; B, pp. 11.18–12.4): “ཆང་ཚུལ་བག་པའི་ཚད་མ་ཡིས། ।གཞལ་ངོན་ཡང་བག་ཡིན་མིན་གྱིས། ।གནས་ཆང་མཐུན་པ་ངོན་བམ་བང། ।གནས་ཆང་མི་མཐུན་ཀུན་ཕྱོང་ཏུ་བཏྲི། ।ཚུལ་འདི་འཁོར་ཐམ་ཕོ་ཐ་མ་ཡི། ।ངེས་ངོན་མངོ་བང་ཐྲུང་ལྷོ་བང། ।ཐེག་ཆེན་ཐྲུང་ཆགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ཀྱི། ।བདེན་གཉིས་བཏྲི་ཚུལ་ཆ་མེད། །” «ལྷ་ཀླད་ཀན་འཁྲིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ»» (A, pp. 112.2–114.16; B, pp. 130.3–132.18).

[107] «ངེས་ཕྲོན་འགྲེལ་པ»» (A, pp. 17.4–18.5; B, pp. 52.7–53.3): “ཡང་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་ཕྱི་མའི་རྒྱབས་སུ་གནས་ཚུལ་བང་ཆང་ཚུལ་མཐུན་པར་ཐུར་པའི་ཡུལ་བང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ངོན་བམ་བང། གནས་ཆང་མི་མཐུན་པའི་ཡུལ་བང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཀུན་ཕྱོང་ཏུ་བཞག་པ་ཅི། ཐ་ལྡན་དུ་བཟུང་མི་བཟུའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འཇོག་པ་ཡིན། […] འདིར་བངོས་ཀྱི་བཤད་དུ་ཆགས་ནི་གནས་ཆང་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་བང། ཡེ་ཤེས་ངོས་ཡུལ་དུ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གནས་ཆང་མཐུན་པར་གཟུགས་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངོན་བམ་དུ་འཇོག་ནི་ལས་འདས་པ་ཁམས་ལ་ཐུག་ཅེ་ངེ་ཐམས་ཅད་བག་མ་ཉམ་དུ་གཟུགས་པའི་ཕྱིར། གནས་ཆང་མི་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཅན་བང་ངོའི་ཡུལ་དུ་ཐུར་པའི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆང་ཚུལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་འཆར་བ་ཆུམས་མི་ཀུན་ཕྱོ། ཏོ་འདིས་མི་སྣུ་བང་ཡེ་ཤེས་ས་ཁམ་ཀྱི་ཀུན་ཕྱོ་ལ་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐོ་ངོས།”

[108] «བསྟན་རྒྱས་ལྷོན་ལམ»» (p. 7.2): “ཆང་ཚུལ་བང་ཐུས་གནས་ཆང་མཐུན་པའི་ངོན། ।གནས་ཆང་མི་མཐུན་ཆོས་ལ་ཀུན་ཕྱོ་བ་བཞེད། ।འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ངོས་ངོན་ཏན་ཀ་མེད། ।ཐ་འགྲུབ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྒྱས་ཐུན་ཅིག ।” «བསྟན་རྒྱས་ལྷོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད»» (A, pp. 260.4–265.2; B, pp. 174.14–177.3).

[109] «དམ་ཆོས་ངོགས་སེལ»» (A, pp. 369.3–378.5; B, pp. 320.20–328.14): “ངེས་ཀ་ཇི་ཀས་པའི་ཀོད་པ་དེ་ལའང་ལན་རྒྱབས་སུ་མ་བབས་ཀྱང་། ।འཁྱོགས་པའི་བབ་ཀྱིས་འཁྱོགས་པ་ཁྱིད་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་ཅི་ཙམས་མཚར་ཙམ་དུ་ཐུང་ཟད་ལྷོས་ཀ། ཆོས་ཀྱིད་དེ་བཞིན་ཀྱིད་ཀྱི་ [...] ངོས་ལ་ངེས་ལ་ངེས་ལན། ।འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་ངོན་ཏུ་ཀུན་ངས་པ་སོགས་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ། །”

[110] «ཀཱུ་ལ་ཕྱིའི་དཀའ་གནད»» (A, pp. 456.5–458.6; B, pp. 274.5–275.14): “ཀཱུ་ལ་ཕྱོ་ལས་ཅི་ལ་ལྷས་པ། […] ངེ་ཁོགས་ལ་མེད་པ་ངང། ཟུང་འཇུག་མེད་པར་འཛིན་ཅོ་སོགས་ཕྱོན་མཐའ་ཡས་སོ། །”

ངགོངས་པའི་བཞེད་ཕྱogས་ཀྱང་མིན་པ།[111] རྒྱབས་དེའི་ལྟ་ཕྱི་ཤེ་ཆོག་བོན་སོགས་ལ་གཟིགས་ནས་བདེ་བློག་ཏུ་རྟོད་ཕྱུབ། དེའི་ཕྱིར་ལྷིར་གཞན་སྟོང་སྟེ་བའི་ལྟ་བྱུབ་དང་། མི་ཕམ་པའི་གཞན་སྟོང་སྟེ་བའི་ལྟ་བྱུབ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པ་མེ། དགེ་རྩན་ཆེན་མོ་མཁས་དབང་རྗེ་རྗེ་དབང་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་ཡང་ཡང་སྟེ་བར་སྟོང་།

5. བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ངོ་བོ་མི་རྟག་པ་ལྟར་བཞེད་པ་ལ་མི་འཛད་པ་བཟློད་པའི་ཚུལ།

ང་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་། ལམ་རྒྱུན་གྱིས་ཟིན་པ་ན་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཕྲུང་རྒྱུ་བའི་བཞེད་པ་བཅས་ལ་ལྷོས་ནས་«སྙིང་ཕྱུན་སེཊྭའི་ང་རོ»ལས།[112] སྒྲིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྒྱབས་འགར་མི་རྟག་པར་གསུངས་པ་དང་། རྒྱབས་འགར་རྟག་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི་ཆོས་ཚུལ་ལྟར་དུ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བཟློད་པ་མ་ཟད། བ་དུང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ (*sugatagarbha) རྒྱ་དང་རྒྱམ་མཆེན་འབྲས་བུར་འཛིན་པ་ཡང་དོན་ལ་མི་དུང་བའི་ཚུལ་ལྟང་དང་བཅས་པར་བསྟན། མ་ཟད།[113] “བསྐྱེད་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སྤུ་ཐུར་པའི་ཟླ་ཁས་བཞག་པའི་རིགས་ཤེས།[114]སེམས་ཀྱིས་འདོར་མི་ནུས་པར་ཚོས་འཕྲིས་རྒྱུ་ཁམ་དག་ལ་རང་བཞིན་གཅས་རིགས་སུ་ལྷས་ཀྱང་ཞེ་འདོད་དང་རང་ཚོ་གཞན་ལ་བའི་རྒྱགས་ངོམས་པ་ཅམ་ལས་མ་མཆིས།”ཞེས་ལྷ་ཆོལ་གྱི་བཞེད་པ་ལ་ལྷོས་ནས་དེ་ལྟར་འགོག་བཞེན་པའི་ཚེ་གོ་ངོས་ནས་ལུ་ལྟོང་།

གཞན་ཡང«སྙིང་ཕྱུན་སེཊྭའི་ང་རོ»ལས།[115] “སྙིང་པ་དང་ཟུང་དུ་འཇུག་རྒྱའི་ཚོས་ཅན་དེ་རྣམ་ཤེས་རྒྱད་ཅིག་མའི་ཚ་འདི་ཞེ་ལ་བཞག་ནས་འདི་རིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོ་འཕའི་སྐྱམ་པ་མེ་གྱི་ཏ་སྟེ། རིགས་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ་ཞིང་། ངེ་ལྟ་ན་དགོས་རྒྱས་མེད་པའི་འདུས་མ་བྱས་ནི་རིགས་བཏགས་པ་བ་དང་། འདུས་བྱས་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཀྱི་རིགས་མཚན་ཉིད་པར་འགྲོ་བས་བཞེན་གནས་རིགས་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྱིར་ལ་བཞེད་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་དགོངས་པ་སྟོང་པར་ཟད་དོ། །” ཞེས་འཆྱོང་།

ངེ་ལྟ་ན་ཡང་།[116] སྟོང་པ་རྒྱམ་ཀྱངས་པ་ཅམ་ལ་རིགས་སུ་བཞེད་པ་ལས། བཙོ་བ་དང་ཕན་གནོད་ངོ་ཤེས་པ་སོགས་རིགས་སུ་བཞེད་ན་དེ་ལས་ལེགས་ཚུལ་གསུངས་པར་སྟོང་།

---

[111] «བམ་ཚོས་ངོགས་སེལ»» (A, p. 370.2; B, p. 321.13–15): “ངོས་ན་རིགས་པའི་གནོད་པ་དེ་ལའང་ལན་རྒྱབས་སུ་མ་བབས་ཀྱང་། འཁྱོགས་པའི་བབ་ཀྱིས་འཁྱོགས་པོ་ཁྱད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཅམས་མཚར་ཅམ་དུ་ཆང་ཟད་ཐོན་པས་ན་” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 376.3; B, p. 326.14–15): “བདག་རང་གིས་ཅམས་མཚར་གྱི་ཚུལ་དུ་ལན་ཞིག་སྐྱ་ན་ཅོན་ཅིག་” གཞན་ཡང་། (A, p. 378.2–4; B, p. 328.6–10): “ངེ་ལྟར་རིགས་པ་འགལ་བ་ཡིན་པ་ཤེ་ཡང་དག་པར་ངོས་ཤེས་ཞེས་རང་གི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀཱུ་ཏ་ལ་ཡང་ལྟ་ཕྱི་ཤ་ཆ་ཅན་ཡ་ཁ་ཅན་ལ་ལ་རིགས་པའི་སྐྱ་ཆུ་ལ་ཅམས་མཚར་ཅམ་དུ་འགྲན་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་རང་གི་འདོད་པ་དང་ཤེ་འགལ་བར་འདི་ལ་དགག་པར་གྱིས་དང་བདག་ཀྱང་ཅམས་མཚར་བའི་ཐྲོད་ཡུལ་དུ་འཛུར་རོ། །” གཞན་ཡང་། (A, pp. 378.6–379.1; B, p. 328.16–18): “བདག་ལ་གཞན་སྟོང་ཐུབ་པའི་ཁུར་ཀྱང་ཅེད། ।རོང་ཟློང་རྒམ་ནི་ཉིས་ཟླ་ཐུབ་ཀཱུ་ཏ་ལ་ཕ་ཐུ་ཏ་ཀྱང་། ।ཤ་ཐྲིས་བདག་ཅེད་ཅེད་པ་ཁོལ་ཆོག་གི་ཁམས་བསྟལ། །” «ཀཱུ་ཏ་ཐྲིས་ཀྱི་བཀའ་ལན»» (A, p. 456.5; B, p. 274.5): “མཚར་བཟློད། ཀཱུ་ཏ་སྟོང་པས་ཅི་ཀ་ཏོས་ལ་ཐུབ་པ།”

[112] «སྙིང་ཕྱུན་སེཊྭའི་ང་རོ» (A, pp. 593.4–598.2; B, pp. 153.13–157.4).

[113] «སྙིང་ཕྱུན་སེཊྭའི་ང་རོ» (A, p. 170.4–5; B, pp. 135.19–136.1).

[114] ཤེས་] *em.*, ཞེས་ AB

[115] «སྙིང་ཕྱུན་སེཊྭའི་ང་རོ» (A, p. 570.2–4; B, p. 135.13–19).

[116] «སྙིང་ཕྱུན་སེཊྭའི་ང་རོ» (A, p. 569.2–5; B, pp. 134.18–135.5): “ཀཏས་ལ্ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ཡིད་ལ་མཐའ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་ཐ་མ་མེད་པ་ནས་ཡོད་པའི་མཆེན་བཅོ་ཏྲས་གསུམ་ཀྱི་ས་བོན། གཅན་གཟན་དང་ཁྱིན་པོ་ས་སོགས་ཀྱང་རང་གི་བྱ་ལ་བཅོ་བ་དང་། ཕན་གནོད་ངོ་ཤེས་པ་ས་སོགས་ཡོད་པ་དེ། ལམ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་གོགས་བྱལ་ཏེ་ཐེ་འཕེལ་དུ་སོང་བ་ན་ཚད་མེད་པའི་མཆེན་བཅོ་ཏྲས་གསུམ་མངའ་བ་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་དུང་བ་ཅམ་ལ་འདོད་ན་རྒྱས་ཡིན་དགོས་ཕན་ཆད། རྒྱང་ཐིག་ཅན་དངོས་པོར་ཐུབ་པའི་རྒྱ་ཁྱོད་བྱིད་ཡིན་པ་བོར་ནས། དངོས་མེད་འདུས་མ་བྱས་ཁྱོད་བྱིད་མིན་པ་ལ་རྒྱུར་འདོད་པ་དེ་ཡ་མཚན་པའི་གནས་སོ། །”

སྒྲིར་བོད་གངས་ཅན་སྤྱངས་ལ་མཚོན་ན། བདོས་སྲུ་བའི་གཅིགས་སྐྱེང་པོ་མི་རྒྱ་བར་བཞེད་མཁན་གྱི་མཁས་པ་ཞིག་ཟླར་ དྲ་འཛིག་དཀའ་ཡང་། གོང་དྲ་ཁྱས་པ་ལྟར་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུགས་ལ་སྟོས་ནས་དང་། དེ་བཞིན་དུ། «ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ»སོགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བཅས་ལ་སྟོས་ནས་དེ་ལྟར་དུ་གསུངས་པར་གསལ།

6. སྔ་འཕྱར་རང་ལུགས་ལ་བདེ་གཅིགས་སྐྱེང་པའི་ངོ་བོ་གསལ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཚུལ།

སྒྲིར་«ངེས་ཅིས་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེ»ལས།[117] ཆོས་ཀྱིད་མཉམ་ཎྱ་ལ་སྔོན་སྟོང་ངམ་གསལ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ལས་ཐུགས་སུ་ཕྱུང་ བ་མེད་པའི་ཚུལ་གསལ་བ་བཞིན། མཁན་པོ་ཀུན་དབལ་གྱིས་ཀྱང་། སྔོན་སྟོང་ཐུགས་སུ་མ་ཕྱུང་བར་བཞེད་པ་དེ་ཅི་རང་ལུགས་ཡིན་པའི་ཚུལ«རྒྱུད་བླའི་མཆན་འགྲེལ»གྱི་མཇུག་ཏུ[118]གསུངས་ཤིང་། དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་མཁས་དབང་རྗོ་རྗེ་དབང་ལྡན་ (Prof. Dr. Dorji Wangchuk) མཆོག་གི«ཏྲི་མའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལྷ་ གྲུབ་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་» (The rÑiṅ-ma Interpretations of the Tathāgatagarbha Theory)[119] དང་། «མི་ཕམ་པའི་ཟུང་འཇུག་ གི་ལྷ་བ» (Where Buddhas and Siddhas Meet: Mipam's Yuganaddhavāda Philosophy) [120] ཞེས་པའི་ཞིབ་འཇུག་ ཆེད་ཆོམ་དག་ཏུ་ཡང་མི་ཕམ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེང་པོ་མི་ནང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་གམ་སྔོན་སྟོང་གང་རུང་གི་ཐུགས་སུ་མ་ ཕྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་མཐང་བཞིན་ཡོད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་གསལ། མདོར་ན། བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོ་ཆོས་ཀྱི་ དབྱིངས་ལ་བཞེད་པ་མི«ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ»(*Dharmadhātustava*)རྒྱ་[121]འཐྱང་ཚུལ«གཅུག་ས་མས་རྗོར་

[117] «ངེས་ཅིས་ཐུགས་མེ»» (A, pp. 66.5–67.1; B, p. 80.15–19): "དེ་ཕྱིར་སྔོན་དང་སྟོང་པ་དག །ས་ས་ཡིའི་ཚར་མི་ཅིས་ནི་ཡང་། ། དོན་དུ་ནམ་ཡང་དཔྱི་བ་ མེད། ། དེ་ཕྱིར་ཟུང་འཇུག་ཅེས་བཤོད་བོ། ། ཀནས་ལུགས་མཚོང་བའི་ངེས་ཅིས་ཅི། ། གང་མཉམ་ལྟུང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་བཟོད་པའི་ཅིས་རབ་ཏུ་མ། ། སྔོན་ དང་སྟོང་པ་འདི་གཉིས་པོ། ། ཡོད་མཉམ་མེད་མཉམ་ཏོ་བོ་ཀཏིག ། ཕྱོག་པ་ཐ་དད་དཔྱི་བར་འདོད། ། "

[118] «རྒྱུད་བླའི་མཆན་འགྲེལ»» (A, pp. 554.5–555.3; B, p. 127.11–18): "དེ་ལ་ཕྱིར་ཕྱག་མཆན་ཡོད་ཅིགས་རྣམས་གང་ལ་གཟིགས་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་ པ་རྣམས་རང་རང་གི་མཇུག་ཏུ་གསལ་བ་ཡས་འདིར་ཡང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། དོལ་པོ། རྒྱལ་བྱས་ཐོགས་མེད། རེ་མདའ་བ། རོང་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་ འགྲེལ་པ་ཕྱག་མཆན་དུ་གསལ་ན་ཡང་། དངོས་བོན་དུ་རང་གར་ཕད་ཀའི་འགྲེལ་བར་གང་ཡོད་མཆན་དུ་བཏབ་པ་ལྟ་བུ་ཅི་མེད་པར་རྒྱལ་ཚབ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ དགོངས་པར་གང་འཐོར་གྱིས། གནད་དོན་སྐྱེང་པོ་སྔོང་སྟོང་ཐུགས་སུ་མ་ཕྱུང་བའི་རང་ལུགས་གསལ་པོར་བཀོད་འདུག་པར་གཟུར་གནས་བཟོད་ལྟར་ རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་དེ་དག་ལ་ཞིབ་པར་གཟིགས་རྟོག་མཛོད་དང་གསལ་པར་རྟོགས་ངེས་ཡོད་པ་ལགས་སོ། ། "

[119] Wangchuk 2004: 180–201.

[120] Wangchuk 2019: 293.

[121] «ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ»» (P, fol. 73a1–6; D, fols. 63b7–64a4) "ཇི་ལྟར་ཁོ་མ་དང་འདྲེས་པས། ། མར་ཀྱི་སྐྱེང་པོ་མི་སྔོང་བ། ། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་དང་ འདྲེས་པས། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་མི་མཚོང་ངོ་། ། […] དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བཐོགས་པའི། ། ཆོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་བྱི་མེད་པཉང་། ། ཁོད་བར་བར་ཁོད་ཁེ་ ཀུན་ལ་མ་ཡིན། ། ཐུང་ངན་འདས་ན་ཁོད་ཀུན་ལ་ཡོད། ། "

1 ཐུན་»ལ་[122]གསལ་བ་བཞིན། «མཁས་འཇུག་»[123]དང་། «མཁས་འཇུག་ལྷོས་ཕྱང་»[124] «མདོ་ལྷ་རྒྱན་འགྲེལ་»[125] «ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་
2 བའི་ཚིག་འགྲེལ་»[126] «ཞིག་པའི་གནད་བསྡུས་»[127] སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ་»[128]བཅས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་བོ་འདི་ཉིད་
3 ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ (*dharmadhātu*) ལ་ངོས་འཛིན་མཐད་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི། གསལ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་
4 ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་གཙང་བཞིན་པ«སྟོང་ཕྲན་སེར་རྒྱུའི་ང་རོ་»[129]དང་། «འོད་གསལ་སྐྱེ་བོ་»[130] «ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀཱ»[131] «རབ་

---

[122] «གཉན་གསེས་རྗོར་ཐུན་» (A, p. 578.2–4; B, p. 140.11–15): “བདེ་གཤེགས་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མགོན་པོ་ཐུབ་ཀྱིས་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པར་
གསུངས་ན། འདི་ཆོས་ཉི་ཚེ་བ་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཇི་ལྟར་རིགས། མགོན་པོ་ཁྱམས་པས་བདེ་གཤེགས་སྐྱེ་བོ་ཅི། འཕྲུར་བ་མེད་པ་དང་
ཆོས་ཀུན་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བར་གསུངས་ན། ཡིད་ཕྱ་བ་འདྲས་ཁྱས་དེ་ཉིད་འཕྲུར་བ་མེད་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཇེས་སུ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བ་བཟློག་ཅིག ।”

[123] «མཁས་འཇུག་» (A, pp. 187.4–188.3; B, pp. 138.20–139.12): “རིགས་ཞེས་པ་གང་ཞེ་ན་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཅི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐྱེ་བོ་སྟེ། དེའི་ངོ་བོ་ཅི་གདོད་ནས་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རིག་སྟོང་ཟུང་དེ། འཕགས་པ་ཁམས་གསུམ་ལས་ཡང་
རང་བཞིན་ཕྱིས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་ངང་ནས[a]སེམས་
ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཁམས་དབང་རྣམས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་མེད་ལ། དེའི་རང་བཞིན་རྟོགས་པ་ལས་བཀོན་མཆོག་གསུམ་འཛིན་པ་ཡིན་རྟེ། །ཟག
མེད་ཀྱི་ཁམས་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་མེད་པར་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཕུལ་དུ་ཡོད་པ་རེ་ས་བོ་ཅིག་ཀ་ལ་སོགས་པའི་དབེའི་ཕུལ་ཕྱིས་བསྟན
ཏོ། །འོན་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་ཏི་མ་བཞི་པོས་བསྟེན[b]ནས་རིགས་མ་སར་པ་རྣམས་ལ་རིགས་ཡོད་ཀྱང་བ་བྱེད་པ་མངོན་དུ་མི་སྣང་ལ། རང་བཞིན་ཕྱིས་དག་ཀྱང
ཟློ་ཏུར་ཕྱི་ཏི་མས་བསྟེན[c]པ་ཡང་ཡིན་པས་ཉལ་བས་བསམ་ཕྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རིགས་ཀྱི་ཏི་མ་བསྲབ་ནི་རིགས་དེའི་བྱིད་ལས་འཁོར་བ་ཐོས
འདོད་དང་སྡུ་འདས་ཐུན་འདོད་འཚང་བྱེད་དོ། །” ([a] ནས་] A, ནི་ B; [b] བསྟེན་ནས་] B, བསྟེན་ A; [c] བསྟེན་ནས་] B, བསྟེན་ A).

[124]«མཁས་འཇུག་ལྷོས་ཕྱང་» (A, pp. 361.6–362.1; B, pp. 289.21–290.3): “རིགས་མི་བདེ་གཤེགས་སྐྱེ་བོ་སྟེ། ཁྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས། །རང
ཟློ་ཡེ་ཤེས་འདྲས་མ་ཁྱས། །ཀུན་ཁྱབ་འཕོ་འཕྲུར་མེད་པའི། །རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཆོས་ཉིད་དེ། །ཟློ་ཏུར་ཕྱི་མའི་ཁྱབས་ཕྲག་པ། །ས་བོ་ཅག་ཀ་ལ་སོགས་པ
ཡི། །དབེ་དགྱས་མཚོན་ནས་ཤེས་པར་བྱ། །

[125] «མདོ་ལྷ་རྒྱན་འགྲེལ་» (A, p. 48.2–3; B, vol. 18, p. 39.11–14): “ཆོས་ཉིད་སེམས་ལས་ཀཉན་པའི་སེམས་ཀཉན་མི། །འོད་གསལ་མ་ཡིན་རང་བཞིན་ལ
བཟོད་དོ། །ཞེས་པས་མཐར་ཕྱག་གི་བོན་དུ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གསལ་མི་གནས་ལྷག་ལ་ཐུ་བོ་ལྷུང་ཟླ་མར་ཕྱུ་ཆེར
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །”

[126] «ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཚིག་འགྲེལ་» (A, p. 571.4–5; B, pp. 249.19–250.3): “བོན་ད་མ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མི། རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བ་བདེ
བར་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐུ་ཀྱིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡེ་ནས་གནས་པའམ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ། དེའི་ཁྱད་པར་མི་ཕེས་ལ་ལས་ཡོག་པའི་ཏིག
ལ་ཡང་མི་ཤེས་པ་ལས་ཡོག་པའི་ཏིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀང་ཞིག་གནས་ལའམ་ལྷན་ཐུ་ཀ་ལ་ཁྱད་ཕ་ཁ་ཅིག ཇི་ལྟར
ལ། ཇི་ལྟར་མི་ཤེས་པ་ལས་ཡོག་ཡིན། ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག
ལ། ཇི་ལྟར
ལ། ཇི
ལ
ལ
ལ

ཀས་ལ་བརྒལ་ལན་»[132] «མཁས་འཇུག་ལྷོམ་ཁྱང་»[133]སོགས་སྲུ་ཁ་གས་ལ་འཆྱང། དེ་བཞིན་དུ། ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི«ངེས་དོན་སྙིང་
པོའི་གནད་མདོར་བསྡུས»[134]དང་། ཟླག་ཟླའི«དབྱ་མའི་དཀའ་གནད་ཀྱི་མཐའ་དབྱོད»[135]དང་། «སྙིང་པོའི་དོན་དབྱད»[136]
བོད་སྒྱལ་གྱི«གནད་ཟིན»[137] མཁན་པོ་ཟླ་ཟིར་གྱི«དོན་རྣམ་ངེས་འགྲེལ་བ»[138]སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་ལམ་བའི་དགོངས་པ་དང་
གཅིག་མཚུངས་སྲུ་བཞིད་པར་མངོན།

ཡར་དེད་ནི་ཏོ་ཏོ་ཆེན་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞིད་པའི་ཆོག་དོན་ཇ་ཅང་མང་ཡང་། མཚན་གཞི་ཙམ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས
ན། «ཤིང་ཏ་ཆེན་པོ»ལས།[139] “དེའང་རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཅིང་ཟོ་ལོ་ཉིད་ཏུ་མ་མེད་པའི་སེམས་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དམ
པ་ཡེ་ནས་གནས་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་ལྷང་ཆ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ལྷན་ཁྱབ་ཡོད་
པ་དབེ་དགྱས་བསྟན་ཅིང། སྙིང་ཆ་ལ་ཆོས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་མམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་དབེ་མདོ་དང་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ནས་བཤད་ལ། དེ་
གཉིས་བཏྲོར་མི་ཕྱེད་པ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་ཆོས་ཀུན་གསལ་བའི་ངོ་བོ། འགྲུར་བ་མེད་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང། ཏྲི
མ་སྦྱངས་ནས་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་མངོན་པས་རྒྱས་འགྲུར་གྱི་རིགས་ཞེས་བཏགས་ཀྱང། ཆ་བ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་བ
ཉིད་དོ། །” ཞེས་དང། དེ་བཞིན་དུ།[140] “དེའང་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆ་ནས། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང། མཚན་མ་མེད
པ་དང། སྙིང་པ་ཉིད་དང། མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྙིང་ཆད་མ་ཡིན
ཏེ། སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་བའི་དགོངས་པར་སྙན་གྱིས་བྱོན་པ་ཡིན་ནོ། །” ཞེས་འབྱུང་།

---

[132] «རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་» (A, p. 407.3–4; B, p. 390.14–17): “བདག་ཅག་གི་ལུགས་ལ་ཆོས་དབྱིངས་ཞེས་པ་མེད་བདག་གི་ཕྱང་ཆད་ཙམ་མིན་པར་སྙོང
ས্ལ་ཐུང་འཇུག་གམ་རྟགས་ཀྱན་མཚོག་ལྟར་གྱི་ས্ལ་ལ་ཡིན་པས། གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ལུགས་མེད་པའི་ཁ་ཡར་བ་རྣམ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །”

[133] «མཁས་འཇུག་ལྷོམ་ཁྱང་» (A, p. 370.2–3; B, p. 295.20): “ཐུང་འཇུག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤེས་ནི། ।བདེན་དོན་མཐར་ཕྱག་རྒྱས་པ་ལ་ལ། ।”

[134] «ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་གནད་མདོར་བསྡུས» (A, p. 269.3–4; B, p. 199.19): “ཆོས་དབྱིངས་དེ་སྙོང་རྩ་མེད་པར་ཡེ་ནས་སྙང་སྙོང་ཐུང་དུ་འཇུག་པའི
གནད་ཀྱིས”

[135] «དབྱ་མའི་དཀའ་གནད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད» (p. 734.2–3): “གཞི་ནས་འཕྲས་བུའི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྷད་ཙམ་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ལས་མི་འདའ
ཞེ་། དེ་གཉིས་དགོས་པའི་དབང་གིས་མིང་ཙམ་གྱིས་དབྱེ་བ་ལས་དོན་གྱི་ཡིན་ལུགས་མི། དབྱིར་མེད་ཐུང་འཇུག་བདག་ལ་ཆེན་པོ་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན
དགག་ལ་སོགས་པ་ཁས་བླངས་དང་བྱས་བར་གནས་སོ། །”

[136] «སྙིང་པོའི་དོན་དབྱད» (pp. 687.3–691.3): “བདེན་གཉིས་ཐུང་འཇུག་ཆེན་པོ་ཐོས་པ་ཀུན་དང་བྱས་པ་སོ་སོ་རང་རིག་གི་ཐུ་ཞུལ་ཆས་ཀུ
ངས་མ་ཡིན་པའི་ལྷང་པ་ཉིད་དེ་ས་ངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་གསུངས་ཤིང། […] ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས
དེ་ཡེ་ཤེས་རིས་དོན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་”” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (p. 739.5–6): “ཚུ་ཟླའི་རྣམ་རོལ་བཞིན་དུ་བདོས་ཆམས་ལ། ।བདེན་པར་མེད་དང་བདེན་མེད་ལྷང་བ
ཉིས། ।དབྱིར་མེད་ཐུགས་ལྷང་བལ་བ་བདེན་གཉིས་གཤིས། ।རིས་པའི་ཟླ་ལ་ཀང་ཡང་ཏོག་ས্ལ་འཚར། །”

[137] «གནད་ཟིན» (A, pp. 265.18–266.5; B, p. 287.2–8): “རིས་དོན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ནི། སེམས་ལ་སེམས་མ་མཆིས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད
ཀས་ལ་བའོ། ।ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཏོ་ལོ་སྙོང་ཆ་ནས་དོན་དབྱོད་ཀྱིས་ཀཱ་ཞལ་ན་དབྱད་བཟོད་ཏུལ་ཙམ་མེད་པ་དང། རང་བཞིན་ཀས་ལ་ཆ་ནས་དག་པའི
ཀཟིགས་པ་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་ལྟར་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་འདུ་འཛལ་མེད་པའི་ལྷང་སྙོང་ཐུང་འཇུག[a]ཏུ་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །” ([a] ཐུང་འཇུག་] B, ཐུག་ A).

[138] «དོན་རྣམ་ངེས་འགྲེལ་པ་ཁྱང་རིགས་དོ་ཤལ» (p. 133.1–4): “ད་ལྟ་བཀའ་རྟེན་ཆོའི་ཏོ་ཀས་ལྟན་འགའ་ཞིག ।བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལ་ཕྱགས་ཞེན་ཆེ
བས། ।ཀོ་བོ་མི་སྙོང་བ་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་སྟེ། ।རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་མི་འགལ་བར་མཛོང་ངོ་། ।དབྱ་ཇོ་གས་ཕྱག་ལྷམ་མི་ནི་ལམ་འབྲས་གསུམ། ।བདེན་གཤིས
ཆོགས་ཀྱིས་དང་སྐུ་ཀྱིས་ཐུང་འཇུག ।སྙང་སྙོང་ཡ་ཐལ་མི་མཁས་པས་མི་བཞེད། །”

[139] «ས་ལམས་ཀྱི་ངལ་ཀསོའི་འགྲེལ་པ» (A, p. 250.4–6; B, vol. 20, p. 329.7–15).

[140] «ས་ལམས་ཀྱི་ངལ་ཀསོའི་འགྲེལ་པ» (A, p. 194.3–4; B, vol. 20, p. 267.6–9).

 འདིའི་གསལ་བའི་ཚ་ཡང་།[141] རྣམ་ཤེས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་རང་ལ་གོ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ འདིའི་སྟོང་པའི་ཚ་ཡང་།[142] སྟོང་པ་རྣམ་གྲངས་པ་ཙམ་མིན་པར། ཐུགས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་བཞིད་ པར་སྣང་།

འདིའི་གསལ་སྟོང་བྱང་འཇུག་གི་དོན་ཡང་། «གཉུག་སེམས་ཀན་འབྱེད་»ལས།[143] “བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཆོས་ཉིད་ཁོད་ གསལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་བཅས་ཀྱིས་གནས་པ་སྟེ། སྟོང་ལ་གསལ་བའི་གོ་མ་འགག་པ་ཙམ་ ཞིག་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་རིས་ཆད་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་མིད་པས། མདོར་ན་གསལ་སྟོང་བྱང་འཇུག་བཟོད་པ་དང་བྲལ་ བའོ། །འདིའི་གནད་མ་ཤེས་པར་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཕྱང་ཆད་དུ་འདོད། སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་། གསལ་བའི་ཚ་སེམས་ འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚ་ཁོ་ནར་བསམ་རས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཀུན་འཐུགས་པ་དེ་ཐུབ་ངོ། །” ཞེས་འབྱུང་།

དེས་ན། འདིར་སྣང་གྲོལ་བྱར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་ཁམས་ལ་འཐལ་མི་ཤེས་པའི་ཚུལ་བྱ་ མེད་པས་མེད་པ་གསལ་སྣང་ཟུང་བྱ་ལས། ངོན་ལ་ཡེ་ནས་ཡོད་མ་ཐོང་པའི་ཕྱིར། ཏོང་ཆེན་པས་ཀྱང«ཡིད་བཞིན་མཛོད་»དུ།[144] “ཀུན་ཛོད་རྣམ་ཚད་རྣམ་དཔྱིའི་ཡུལ་ལས་འདས། །” ཞེས་འབྱུང་། དེའི་ཕྱིར་གནས་སྣང་བདེན་གཤེགས་ཀྱི། «གཞན་སྟོང་སེང་རྒྱའི་ང་

[141] «སྟོང་ཕྱན་སེང་རྒྱའི་ང་ཆོ»» (A, p. 570.1–2; B, p. 135.10–13): “ཆོས་ཅན་སེམས་ཀྱི་གསལ་བ་དང་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་འབྱེར་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ རིགས་སུ་འདོད་པོ་སྐྱེས་ན། འདི་ཡང་རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱི་བའི་ཡེ་ཤེས་འཛིན་མེད་འདུས་མ་བྱས་ལ་འདོད་ན་ཅི་འདི་ལྟར་ལུང་དང་རིགས་པས་གྲུབ་ པའི་ཕྱིར་ཥཏ་ཏུ་ཡིན་”” «ཐུལ་ཕོད་ཁོད་གསལ་སྟོང་པོ»» (A, p. 73.2–6; B, pp. 114.11–115.1): “ཆོས་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་ པར་དག་པའི་དཔྱིངས་ཏེ་ཅི་རིག་པའི་ཚ་ལ་སྐྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀོ་བོ་ཉིད་དུ་འདུ་འཛིལ་མེད་པར་ཕྱན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་སྟོང་སྟོང་བྱང་འཇུག་ཏུ་ ཀྱུབ་ཅིང་སྟོང་བ་ཡང་མ་དག་པ་གནས་ཚུལ་ལ་མེད་པས་ན། གནས་ལུགས་བོད་གསལ་ཆེ་ལ་ཕྱ་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་རང་སྟོང་ཞིང་། དེའི་འཁྲི་བ་ཚད་མེད་པ་ གང་གླའི་ཐུང་ཀྱི་རྟུལ་གྱི་ཀྱིན་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ལྷགས་སུ་མ་ཟད་ཕྱི་ཞིག་པ་ཆེན་པོར་ཡང་འདོད་དེ། རྒྱུ་ ཟླ་མ་ལས། གཞལ་མེད་གང་གླའི་ཁྱི་མ་ལས་འདས་པ། ।བསམ་མེད་མཉམ་མེད་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལས་ལྡན། ।དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཕྱི་མེད་བཞིན་གྱི་ནི། ।བག་ ཆགས་བཅས་པའི་ཉོན་པ་རྣམས་ཐྲངས་པའོ། ।ཞེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་འཐུས་བློའི་ཏུས་ཀྱི་བཞིན་དང་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ལ་ངོ་བོའི་ཚ་ནས་ འཛིན་པ་དང་བཟང་ངན་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །” «གནད་ཟིན»» (A, p. 265.12–17; B, pp. 286.14–287.1): “དེའི་སྟོང་ཚ་ཡང་ཐུར་ མཐོང་གིས་བཞག་པའི་འདོས་པོ་ཉི་ཆེ་བ་ལྟ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བཀའ་ཐ་མའི་འགོངས་དོན་ཤེ་ལྟ་བ་བཞིན་གནས་སྟོང་མཐྱན་པ་དག་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ པའི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་ཤེ་བཞིན་རང་བཞིན་འདོད་གསལ་ལ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱིད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའོ། །”

[142] «སྟོང་ཕྱན་སེང་རྒྱའི་ང་ཆོ»» (A, pp. 570.5–571.2; B, p. 136.1–10): “ཆོས་འབྱེར་མེད་འཛིན་མེད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་འདོད་ཐན་ཆད། ཐོག་མར་ཆོས་ ཀྱི་འབྱེར་མེད་ཞེས་པ་གང་ལ་གདགས་པའི་གཞི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་བདག་མའི་དོན་དེ་ཉིད་ངོས་ ཟིན་པར་བཅ་སྟེ། དེ་ངོས་མ་ཟིན་པར་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་ལ་འདོད་ན་ནམས་ལེན་ཅུ་མི་གནས་པ་བདག་མའི་དོན་དེ་ཉིད་ངོས་ ཟིན་པར་ཐུ་ཐ་ལ་ཡང་ལ་ནམ་ཡང་ངེས་ཤེས་ཀ་ནས་ལ་ཡ་ཡ་ཅ་ཅ་ལ་ཐུ་ཐ་ལ་ཡ་ཡ་ ཆོས་ཀུན་ཏུ་ཐ་ལ་ཆོ་ལ་ཆོ་ལ་ཆ་ལ་ཆ་ལ་ཐ་ལ་ཐ་ལ་ཡ་ཡ་ ངེ་ངེ”

[143] «གཉུག་སེམས་ཀན་འབྱེད་»» (A, p. 472.1–4; B, p. 76.3–9).

[144] «ཡིད་བཞིན་མཛོད་»» (A, fols. 25a7–b1; B, p. 54.13–14).

ཤོ་»[145]བང་། «ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་»[146] བོད་སྒྱལ་གྱི་«ལྷ་བྱང་ཁན་འབྲེད་»རྩ་འགྲེལ་གཉིས།[147] ཁྱོ་ཀྱལ་འཇམ་རྗོང་གྱི་«ངེས་སྒྲོན་
འགྲེལ་བ་»[148] འཇམ་བྱང་ཀྱི་«བསྟན་རྒྱས་སྒྲོན་ལམ་»རྩ་འགྲེལ[149]གཉིས་བཅས་སྲུ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་བཞེད་པར་
སྣང་།

ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི«ཀུན་ལས་བདུད་ཟིའི་སྒྲིན»[150]བང་། བོད་སྒྱལ་གྱི«ལྷ་བྱང་ཁན་འབྲེད་»རྩ་འགྲེལ[151]གཉིས། འཇམ་
བྱང་ཀྱི«བསྟན་རྒྱས་སྒྲོན་ལམ་»རྩ་འགྲེལ[152]གཉིས། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཕྲན་ཚོགས་འཕྲུང་གནས་ (1933–2004; BDRC: P7774) ཀྱི«ལྷ་བའི་ཉམས་མཏོང་གཞུག་མའི་སྒྲ་དབྱངས»[153] མཁན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་བློ་གྲོས་ (b. 1962; BDRC: P7911) ཀྱི

---

[145] «གཞན་སྒྲོང་ས་ཐོན་ཁ་ཤོ» (A, p. 363.3–4; B, p. 167.11–14): “བདེན་གཉིས་ཕྱི་མའི་འཇ�g་ཚུལ་ལྷར་བྱས་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་པོ་གཅིག་བཀག་པའི་ཐ་
དད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི། སྔོན་སྒྲོང་ཁེ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་འཇིག་ཚུལ་ལྷར་གོ་བ་ཏེ་གཏན་མེད་ཆོ། །”

[146] «ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ» (A, p. 113.2; B, p. 92.11–13): “གནས་སྔོན་ལས་ཚུན་འགལ་བ་ནི། ཁབདེན་གཉིས་ཐ་དད་སྐྱོན་བཞི་འབབ། ཁགནས་སྔོན་ལས་ཚུན་
གཞན་མེད་ན། ཁབདེན་གཉིས་གཅིག་པའི་སྐྱོན་བཞིས་གནོད། །” ཡང་དེ་ཉིད་ལས། (A, p. 113.3–4; B, p. 92.14–17): “གནས་སྔོང་གཅིག་ངང་ཐ་དད་
དུ། ཁས་ཟློང་ས་མེད་ཕྱིར་ས་མཚམས་ཅན་མེ། ། ལར་ལས་རྒྱས་ཡིན་ན་སྔོང་ཏུང་ངང་། ལམ་ངང་སྐྱབ་པ་བོན་མེད་ངང་། ། རྒྱ་ལ་འཕྲས་གནས་ཁས་ལེན་ས་སོགས། ། རིགས་
པས་གནོད་པ་རྣམ་ཀུན་མེད། །”

[147] «ལྷ་བྱང་ཁན་འབྲེད་» (A, p. 14.14–17; B, p. 16.5–8): “ཁོན་ཀྱང་དག་གཟིགས་ཚད་མའི་ཡུལ། ། གནས་སྔོང་ཚོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་མེ། ། གནས་སྔོང་དག་
ངང་མ་དག་ཚོས། ། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཞལ་བཞེས་མཐོང། ། ” «ལྷ་བྱང་ཁན་འབྲེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་» (A, p. 130.5–9; B, p. 148.13–18): “ཐ་སྐད་དག་
གཟིགས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ཐུར་པའི་གནས་སྔོང་ཚོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་མེ། ། ། གནས་སྔོང་མཏྲན་པའི་རང་བཞིན་དག་པ་ལ་ཐུང་འདས་ཀྱི་ཚོས་ངང་། ། མི་མཏྲན་པའི་
རང་བཞིན་མ་དག་འཁོར་བའི་ཚོས་གཉིས་གནས་ལུགས་ལ་བྱང་བང་མ་བྱང་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་དངོས་མེད་ཡུར་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཞལ་བཞེས་མཐོང་བོ། ། ”

[148] «ངེས་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་» (A, p. 16.3–4; B, p. 51.12–14): “ཐ་སྐད་དུ་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་ལ་མ་ཧི་སྔོང་ཆ་ངང་སྒྲོང་ཆ་ལ་འཇོག་པས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་
ཕྱོག་པ་ཐ་དད་ངང་། ཕྱི་མ་ཧི་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་ཅིང་། ”

[149] «བསྟན་རྒྱས་སྒྲོན་ལམ» (p. 7.3–4): “ཁོན་ཀྱང་དག་གཟིགས་ཚད་མའི་བབང་ཐུས་ན། ། །

«གཞན་སྡོང་བཏུ་མའི་དོགས་གཅོད་བསྒས་པ་རིས་དོན་གསལ་བའི་སྒོན་མེ»[154]བཅས་སུ་ཡང་རིགས་སམ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་
དོན་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པར་གསལ།

སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷན་གྱུར་བ་ཞེད་ཚལ་ཡང་། ཞལ་ཕྱག་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། ཡང་ན་རིས་ཆད་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཅན་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་དུས་རྒྱ་ཏུ་གོ་བ་མི་ལེན་པ་འདྲ་སྟེ། གོང་ཞུས་ལྟར་“སྡོང་ལ་གསལ་བའི་གོ་མ་འཁགས་པ་ཅམ་ཞིག
ཡིན”ཞེས་དང་། “གསལ་བ་རིས་ཆད་འདུས་ཟས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་མེད”ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ཀཱཿཛོག་སི་ཏ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ
མཚོའི«མདོ་ལྡགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་འཕྲེད་ཚོས»ལས་ཀྱང་།[155] “བྱང་དོན་རྟོག་བརྟགས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲ་ཞལ་ལྡན་གྱི་རྣམ་པ་འདིས་སྟང་བ
ས་རྟོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཁྱབ་བོ་སྟམ་པ་ལྟ་བུ་ལོག་ཅིས་སྲུ་ཐུར་ཏེ། ཀྱ་ནོམ་ལྟར་ཞེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །”ཞེས་འཆད་།

དེ་བཞིན་དུ«ཀུན་གཞི་སེམས་ཀན་འཕྲེད»ལ་འཆད་བ་ལྟར།[156] ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི«ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་གནད་མདོར
བསྒས»[157]དང་། དེའི་དོན་མདོར་བསྒས་པ«ཀུན་ཕན་བདུད་ཚིའི་ཐྲེན»དུའང་།[158] “ཟླ་ཁྱར་མ་རིག་ཐྲིན་པས་ཀཡོགས་པའི
ཕྱིར། ཁྱས་པའི་ཡོན་ཏན་ཇི་བཞིན་མི་མངོན་པ། ཁལ་གྱི་ཕྱབ་དང་མེ་ལོང་ཐྲོམ་ཆུད་དང་། ཁོར་བྱར་ཕྱན་བཅས་ལ་སོགས་དབེ
ཡིས་མཚོན། །” ཞེས་འཆད་ཅོ། །

ཀཏྐ་ལ་འབེབས་ཚལ་གྱི་གོ་རིམ་ལ་ཡང་། «སྡོང་ཕྲན་སེན্
འི་ང་ཆོ»[159]དང་། «ཀཞན་སྡོང་སེন্ནའི་ང་ཆོ»[160] «ངེས་དོན
སྙིང་པོའི་གནད་མདོར་བསྒས»[161]བཅས་སུ། དང་པོ་བཀའ་བར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྡོང་པར་ཀཏྐ་ལ་ཞབ། དེ་ནས་བཀའ་ཐ

---

[154] «ཀཞན་སྡོང་བཏུ་མའི་དོགས་གཅོད་» (p. 165.11–16): “ཚལ་འདིར་ལྷ་འཕྲུར་རྒྱུ་མ་བའི་ལྱགས་ལ་ཀུན་མཁྱེན་ཏློ་ཆེན་རབ་འབྱམས་དང་། ཆོང་ཐོམ
མ་ཤུ་བཅུ་ཏ་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་དཔོས་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱི་སྡོང་ཕྱོགས་ཀོ་ནའང་ཆུལ་འདོན་མི་བྱེད། ལྷང་ཕྱོགས་ཀོ་ནའང་ཆུལ་འདོན་མི་མཐང
དེ། ཅོ་ཕོ་སྡོང་པ་ཐྲོས་པའི་མཚན་མ་རྟུལ་ཅམ་ཡང་མི་དགེགས་པ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྱལ་བ་དང་། རང་མདངས་འགག་པ་མེད་པ་འདོད་གསལ་འདུས་མ
ཁྱས་པ་ཀཏེས་ཟུང་འཇུག་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཀཏྐ་ལ་འབེབས་པར་མཐོང་། །”

[155] «མདོ་ལྡགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་འཕྲེད་ཚོས» (p. 365.3–4).

[156] «ཀཞན་སེམས་ཀན་འཕྲེད་» (A, p. 537.1–3; B, pp. 116.20–117.4): “དེས་ན་སྡོབས་ས་ཀས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡེ་ལྡན། ཁལ་གྱི་ཚད་ལྡན་ལ་ཀཅོད་པའི་ཡོན
ཏན། མེ་ལོང་དྭངས་པ་ལ་ཀཟུགས་སྟང་བའི་ཡོན་ཏན། ཆོར་བྱ་ལ་འདོད་འདང་དགོས་འདོད་ཐོས་ལ་བའི་ཡོན་ཏན་ཡེ་ནས་རང་ཚས་ལྷན་གྱུབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། ཁལ་གྱི
ཕྱབ་འདང་མེ་ལོང་ཐྲོམ་དུ་ཆུད་པ། ཆོར་བྱ་འདམ་གོས་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཐྲིན་པ་བས་ལ་ཅ་ཡོན་ཏན་ཀས་བཅྱོད་མིན་ཡང་། མངོན་དུ་སྟང་བ་ཀས་ཐྲི
ང་། །”

[157] «ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་གནད་མདོར་བསྒས»» (A, p. 284.2–5; B, pp. 207.20–208.5): “ཐྲོབས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་དེའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཀཏེགས་སྙིང་ལ་ཡེ་ནས་ཡོང
ངེ། །ཁམས་རང་གི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་ཁམས་ཡོང་ན་ཡོན་ཏན་ཡོང་ཆོང[a]། དེ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་དེ། རང་གྱི་ལ་ཀཅོད་པའི་ཕྱ་བ་ཡོང་ཀྱང་ཀུན
ཏུ་ཆུད་པས་ཀཅོད་པའི་ཕྱ་བ་མངོན་ལྱུ་དུ་མེད་པ་དང་། མ་ལོང་ལ་ཀཟུགས་བརྟན་འཚར་ཏུང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱང་ཐྲོམ་དུ་བཅུག་པ་ལ་མངོན་དུ་མི་འཚར
བ་དང་འབྱུ་སྟེ། རང་ཕྱུང་ལྡན[b]ཀྱི་ཀང་ཟག་དེའི་ཕྱུང་ལ་ཡོད་པའི་ཐྲིན་པས་ཁམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་མི་སྟང་” ([a] ཀྱི་] B, ཀྱིས་ A; [b] རང་ཕྱུང་ལྡན་] B, རང་ཀཞན་ A).

[158] «ཀུན་ཕན་བདུད་ཚིའི་ཐྲེན»» (A, p. 150.4–5; B, p. 91.10–12).

[159] «ཕྲོང་ཕྲན་སེན্ནའི་ང་ཆོ»» (A, pp. 588.5–589.2; B, p. 145.1–8): “ཕེག་ཆེན་ལ་ཏྲི་མ་ཐྲངས་པའི་ཏོག་ཀེ་ངན་པའི་ཁོད་དུ[a]སྙིང་པོའི་ཀཏམ་འདི་བཐུགས
ཀྱང་དོན་མེད་ལ། ཐབ་ཙོའི་ཀཏམ་འདི་ལྟ་བུ་ཕྱིས་པ་དང་། ཐུ་ལྷེགས་ཅན་ཕ་ཐྲ་ཏྲ་ཀ་ཏ་ཡ[a]ཀ་ཏ་ལ་ལ། ཐབ་ཙོ་ཀཏམ་ཀ
ཏ་ལ་བདག་མེད་པ་དང་། མི་ཏྲ་ཀ་པ་སོགས་ལས་བཅམས་ཏེ་ཚོས་བསྟན་ཞིང་ཏེ་རིགས་པས་ཐྲུབ་བགོས་ཀྱི། སྙིང་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་ཏེ་ཏ་ཚུར་མཐོང་ཁོ་ནས
ཐྲུབ་མི་ནུས་པས་ཐྲོ་ཐྲུས་ཀྱི་ཀནས་ས་འཁྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ནང་པའི་ཐྲབ་མཐའ་ཁོག་མ་ནས་ཏྲོ་ཐྲོ་ཚན་པོ་ནས་ཀྱང་ཕེད་ཚེས་པར་འཁྱུར་རོ། །” ([a] དུ་] B, *om.* A).

[160] «ཀཞན་སྡོང་སེন্
འི་ང་ཆོ»» (A, p. 361.3–4; B, p. 166.4–8): “ངང་པོ་མགོན་པོ་ཐྲ་ཐྲུ་ཐྲ་ཀ[a]ཀྱི་ཀཞུ་བཞིན་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཀཏྐ
ལ་འབེབས་བགོས་ཏེ། དེ་མ་ཤེས་ན་ཀུན་ཟོང་རང་ངོ་ནས་སྡོང་ཚུལ་ངང་། དོན་དམ་ཀཞན་ཕྱིས་ཐྲོང་ཚུལ་ཀཏྐ་ལ་མི་ཤེབ་པས། ཐོག་མར་ལྷོས་ཕྱལ་སོ་ས
ངང་ཀིས་རིག་པར་ཕྱ་བའི་དོན་ཀཏྐ་ལ་དབབ་པར་ཕྱའོ། །”

[161] «ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་ཀཏད་མདོར་བསྒས»» (A, p. 344.1–5; B, p. 239.1–8): “ལྷ་མ་ཀཏྐ་ལ་མ་ཤེབས་ན་ཕྱི་མ་ཤེད་ཀཏྐ་ལ་འབེབས་མི་ནུས་པས། ཐོག
མར་དབྱ་མ་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར། ཚོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ། མི་འགག་པ། ཀཐོད་པ་མ་ནས་ཞེ་བ། རང་བཞིན་ཕྱིས་ཚུ་ངན་ལས་འདས
པ། ཐུང་འཇུག་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས্ས্ལ་དུ་ཐུར་པའི་མཐར་ཕྱག་རྣམ་ཀྱང་ས་ཕེ་ནས་ཀཏྐ་ལ་ཤེབས་པར་ཐ་ཞིང་། རི་ཤེབས་པ་ན|

 མས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་གད�་འདོད་གསལ་གྱི་ཆ་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པར་བཞེད། ད་དུང་ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་ལྷར་ན།[162] རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་ཀྱིས་མི་གསལ་ཆ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཙམ་མ་ཟད། བཀའ་བར་ཐ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གྱི་བཞད་བསྡུས་ནས་བསྡན་པར་བཞེད་དོ། །

7. ཆེན་ཀྱི་མཇུག་དོན་སྙིང་བསྡུས།

སྒྲིར་མི་ཚམ་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྷ་བྱབ་ཀྱི་གནས་ཚད་དམ་རིམ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་བསྒྲེངས་པའི་རྒྱབ་བསྟོངས་ནི། བཀའ་བར་ཐ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྒྲིར་དང་། ཕྱི་ཐུག་ཏུ་རོང་ཐོམ་པ་ (1040–1159;[163] BDRC: P3816) དང་། བློ་ཆེན་པའི་ལྷ་བྱབ། ཐོ་ཧོར་པ་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་ལྷ་བྱབ་བཅས་ལ་ལྷོས་ནས་གཙོ་བོ་དབྱ་མའི་ལམ་ལྷ་བུ་ཞིག་ལ་ཕེབས་ཡོད་པ་ནི། དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་མཁས་དབང་རྗེ་རྡོ་དབང་ལྡན་མཆོག་གི་«རྨེད་མའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་ལྷ་བྱབ་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་» (The rÑiṅ-ma Interpretations of the Tathāgatagarbha Theory) [164] ལ་ཞིབ་རྒྱས་སུ་འཚུངས་པ་ལྷར་ལགས་ཤིང་།

དགག་མགོ་མཆོག་ལྷུལ་ཕྱབ་བསྡན་འཕྲིན་ལས་ (b. 20th cent.; BDRC: P7400) ཀྱི«ཕར་ཕྱིན་དཀའ་འགྲེལ»དུའང[165]རོང་ཁྱོང་རྒམ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གནད་གཅིག་ཏུ་ཏྲི་ལ་རས་འཆད་མཁན་རྣི་མི་ཚམ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པར་ཁ་གསལ་འཚུངས། མདོར་ན་མི་ཚམ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེས་རས་བཟུང་། ལྷ་འགྱུར་རྨེད་མ་པའི་མཁས་པ་སྲ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་དུང་། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྷ་བྱབ་ཀྱི་བཞེད་མཚམས་ནི། «སྟོང་ཕྱན་སེར་རྨེའི་ང་རོ»དང་། «གཞན་སྟོང་སེར་རྨེའི་ང་རོ» «བདུན་མ་ངེས་ཐོན་»སོགས་གཙོ་བོ་འཐུ་མི་ཚམ་པའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་གཏུགས་ནས་འཆད་བཞིན་པའི་ཚུལ་ཅུ་ཅང་གསལ།

དེ་ཡང་རྩ་འདྲ་ཌེབས་ཙ་ཚོགས་པའི་གོ་སྒྲིག་འོག་སྒྲི་ཟླ་ 2023 ཟླའི་སྒྲི་བཀྲ་ 6 པའི་སྒྲི་ཆེས་གཅིག་ནས་བཟུང་ཉིན་གསུམ་རིང་བོད་བཙུད་ཅང་བསྡན་ཚོས་ལུགས་རིས་མེད་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་དགོངས་བཞེད་དང་ཉམས་བཞེས་ཀྱི་ཟོར་ལ་བཏོ་ཟླེང་ཞིག་འཚོག་ཡོད་པ་འདིའི་ཚ་ཧས་སུ་དགེགས་ཀྱ། བཟྱད་ཙོམ་དེ་ནི། མཁན་མེད་འཇིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རོར་བུ་ནས། སྒྲི་ཟླ་ 2023 ཟླའི་སྒྲི་ཟླ་ 5 པའི་སྒྲི་ཆེས་ 20 ཉིན་ལྷ་འགྱུར་མཐོ་ལྷོད་མདོ་ལྷུག་ལ་ལ་ཡི་ཡིག་ལ་ཁ་ཤས་ཀྱ་ཡིག་ལ་ཡི་ཡིག་ལ་ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤ་ཡ་ཡ ། ། །

ཁྱངས་འདྲེན་ཡིག་ཆ།

«ཀྱིན་ལན་བདུད་ཙིའི་ཐྲིན» ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་འཇྲུར་མེད་བློ་རྣམ་རྒྱལ། «ཞལ་གདམས་དང་གསུང་མཏུར་ལྡེ་གས་ཀྱི་རྩོར་ཀྱིན་ལན་བདུད་ཙིའི་ཐྲིན་ཆེན»། In «ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 8, pp. 1–611; B = vol. 5, pp. 1–378.

«བློ་ཆེན་གསུང་འབུམ» བློ་ཆེན་རབ་འབྱམས། «བློ་ཆེན་རབ་འབྱམས་གསུང་འབུམ»། A = 5 vols. ལྷ་དགེ་པར་ཁང་ཆེན་མོ། 2000? [BDRC: W00EGS1016299]; B = 26 vols. མེས་པའི་ཕྱལ་བཞག 106–131. བོ་ཊིན། ཀྱང་གཱའི་བོད་རིག་པ་དབེ་སྐྱེན་ཁང་། 2009 [BDRC: W1KG4884].

«མཁས་འཇུག» འཇུ་མི་ལམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས»། In «མི་ལམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 22, pp. 1–328; B = vol. 20, pp. 2–268.

«མཁས་འཇུག་ལྷོམ་བྱང» འཇུ་མི་ལམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «མཁས་འཇུག་གི་ལྷོམ་བྱང»། In «མི་ལམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 22. pp. 329–380; B = vol. 20, pp. 269–303.

«བྱང་མཆའ་མཛོད» བློ་ཆེན་རབ་འབྱམས། «ཐེག་པ་མཆའ་དག་གི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་བྱང་བའི་མཆའ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད»། In «བློ་ཆེན་གསུང་འབུམ»། A = vol. Kha, pp. 969–1264; B = vol. 15, pp. 1–336.

«བཀའ་ལན་ཉེ་སྐང» འཇུ་མི་ལམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «བཀའ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྐང་བ»། In «མི་ལམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 14, pp. 97–190; B = vol. 22, pp. 120–204.

«རྒྱུད་བླའི་མཚན་འགྲེལ» འཇུ་མི་ལམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་འགྲེལ་མི་ལམ་ཞལ་ལུང»། In «མི་ལམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 15, pp. 349–562; B = vol. 17, pp. 2–130.

«རིས་སྒྲོན་འགྲེལ་པ» ཁྲི་ཕྱལ་མཁན་པོ་འཇམ་དབལ་རོ་ཚེ། «རིས་ཅེས་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེའི་རྣམ་བཤད་འོད་ཟེར་ཏི་མེད»། A = Bylakuppa, Karnataka: Ngagyur Nyingma Institute, 2002 [BDRC: W1KG3816]; B = གསེར་རྒྱ་རྩོང་། གསེར་ཕང་བླ་ཀློང་ལྷ་རིག་ནང་བསྟན་སློབ་གླིང་། [n.d.] [BDRC: W3CN4349].

«རིས་སྒྲོན་འགྲེལ་ཆུང» མཁན་པོ་ཀུན་བཟང་དབལ་ལྡན། «རིས་ཅེས་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེའི་ཆོག་གི་དོན་གསལ་བའི་འགྲེལ་ཆུང་བློ་གྲོས་སྣང་བའི་སྒོ་འབྱེད»། Kb, vol. Tshi, pp. 549–833; Kc, vol. Tshi, pp. 79–311.

«རིས་དོན་སྟེང་པའི་གནད་མདོར་བསྡུས» ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་འཇྲུར་མེད་བློ་རྣམ་རྒྱལ། «རིས་དོན་སྟེང་པའི་གནད་མདོར་བསྡུས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེ»། In «ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 5, pp. 245–416; B = vol. 9, pp. 187–277.

«རིས་ཅེས་སྒྲོན་མེ» འཇུ་མི་ལམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «རིས་ཅེས་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེ»། In «མི་ལམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 9, pp. 73–124; B = vol. 21, pp. 63–100. For an English translation, see PETTIT 1999.

«ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ» Nāgārjuna /ཀླ་རྒྱན། «ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྲུ་བསྟོད་པ»». P2010, bsTod tshogs, vol. Ka, fols. 73a–77b; D1118, bsTod tshogs, vol. Ka, fols. 63b–67b. For a Sanskrit edition, see *Dharmadhātustava*.

«གཞུག་སྒོམས་ཀྱི་འཁྲོད» འཇུ་མི་ཡམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «གཞུག་སྒོམས་འོད་གསལ་གྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་རྗོགས་པ་ཆེན་པོ་གཞི་ལམ་འབྲས་བྱའི་ཀྱི་འཁྲོད་བློ་གྲོས་སྣང་བ»». In «མི་ཡམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 24, pp. 411–566; B = vol. 32, pp. 39–133.

«གཞུག་སྒོམས་རོར་ཕྱིང» འཇུ་མི་ཡམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «གཞུག་སྒོམས་ཟུར་དཔྱད་སྐོར་གྱི་གསུང་ཐོས་བོར་བ་རྣམས་ཐོག་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་རྒྱ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱིང»». In «མི་ཡམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 24, pp. 567–773; B = vol. 32, pp. 134–260.

«སྐྱེང་པོའི་དོན་དཔྱད» ཌཱ་ཀ་ཌ་བས་ནས་ཆོས་འབྱུབ། «ཌེག་མཆོག་སྐྱེང་པོའི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་དབྱར་ཟླ་ཟླ་ཐམ»». In «ཌཱ་ཀ་ཌ་བས་ནས་ཆོས་འབྱུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ»» 5 vols. Delhi: དཀོན་མཆོག་ལྷ་ཁྱིས། 1997, vol. Ga, pp. 669–756 [BDRC: W22389].

«ལྷ་གྲུབ་ཀན་འཛིན» བོད་ཐུལ་མདོ་ལྡགས་བསྟན་པའི་ཉི་མ། «ལྷ་གྲུབ་ཀན་འཛིན་གནད་ཀྱི་ཐྲོན་མེ»». In «བོད་ཐུལ་གྱི་གསུང་འབུམ»» A = vol. 1, pp. 2–51; B = vol. 1, pp. 3–54.

«ལྷ་གྲུབ་ཀན་འཛིན་འགྲེལ་པ» བོད་ཐུལ་མདོ་ལྡགས་བསྟན་པའི་ཉི་མ། «ལྷ་གྲུབ་ཀན་འཛིན་གནད་ཀྱི་ཐྲོན་མེའི་ཚིག་དོན་རྣམ་བཤད་འཇམ་དབྱངས་དགོངས་རྒྱན»». In «བོད་ཐུལ་གྱི་གསུང་འབུམ»» A = vol. 1, pp. 53–259; B = vol. 1, pp. 71–280.

«ལྷ་བའི་ཉམས་མཏོང» མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཕྲན་ཚོགས་འཛིན་གནས། «ལྷ་བའི་ཉམས་མཏོང་གཞུག་མའི་ཐྲོ་བདབ་ནས»». In «མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཕྲན་ཚོགས་འཛིན་གནས་ཀྱི་གསུང་འབུམ»» A = 3 vols. ཟླ་ཏེང་སྒར། གསེར་རྩ་ཟླ་ཏེང་དགོན། 2002, vol. 3, pp. 23–25 [BDRC: W23774]; B = 3 vols. Xiang gang: Xiang gang xin zhi chu ban she, 2002, vol. 3, pp. 15–16 [BDRC: W00KG03976].

«ལྷོང་ཕྲན་སེཏྲིའི་ང་རོ» འཇུ་མི་ཡམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོའི་ལྷོང་ཕྲན་ཆེན་མོ་སེང་གེའི་ང་རོ»». In «མི་ཡམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 15, pp. 563–607; B = vol. 17, pp. 131–164.

«བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ» འཇམ་དབྱངས་གྲྭ་བའི་ཟླ་ཁྱོས། «ལྷ་འགྲུར་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་སྨོན་ལམ་མཁན་སློབ་ཆོས་རྒྱལ་དགྱེས་པའི་བཞད་སྒྲ»». In «མཁན་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དབྱངས་གྲྭ་བའི་ཟླ་ཁྱོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ»» 9 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། ལྷ་འགྲུར་མཛྲན་ལྱང་དགོན། 2015, vol. Ka, pp. 1–14 [BDRC: W3CN3329].

«བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤད» འཇམ་དབྱངས་གྲྭ་བའི་ཟླ་ཁྱོས། «ལྷ་འགྲུར་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་སྨོན་ལམ་མཁན་སློབ་ཆོས་རྒྱལ་དགྱེས་པའི་བཞད་སྒྲ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་བཤད་པ་ངེས་དོན་ལྱང་ཀི་ཕྲེང་བ་བདུད་ལྡན་གཞོན་ནུའི་མགྲལ་རྒྱན»». In «མཁན་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དབྱངས་གྲྭ་བའི་ཟླ་ཁྱོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ»» A = 4 vols. Xianggang: Xianggang xin zhi chu ban she chu ban, 2002, vol. 1, pp. 1–364 [BDRC: W30407]; B = 9 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། ལྷ་འགྲུར་མཛྲན་ལྱང་དགོན། 2015, vol. Ka, pp. 15–529 [BDRC: W3CN3329].

«ཌོག་པའི་གནང་བསྐུས» འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «ཌོག་པའི་གནང་བསྐུས་འཆི་མེད་བདུད་རྩི་ཌོག་པའི་གདམས་པ»། In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 23, pp. 451–455; B = 32 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། གངས་ཅན་རིག་གཞུང་དབེ་རྩིང་སྒྲུབ་སྐྱོབས་ལྷན་ཚོགས། 2007, vol. 32, pp. 666–669 [BDRC: W2DB16631].

«དམ་ཚིག་དོགས་ཟིལ» འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «རྗོ་བྱང་པ་དམ་ཚིག་ཞེས་པས་གཞན་གྱི་ཟིར་སྐོས་བསྐུས་ནས་མཁས་སྲུ་རི་བའི་འཁྱལ་ངག་དེ་དག་མི་མཁས་མཚང་ཕྱད་དུ་ཁོ་རང་ནས་བརྒྱལ་བ་བཞིན་ཅམས་མཚར་དུ་བཀོད་པ»། In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»। A = vol. 13, pp. 360–416; B = vol. 14, pp. 312–358.

«དོན་རྒྱམ་ངེས» འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «དོན་རྒྱམ་པར་ངེས་པ་ཀེས་རབ་རལ་གྱི»। In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»। A = 32 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། གངས་ཅན་རིག་གཞུང་དབེ་རྩིང་སྒྲུབ་སྐྱོབས་ལྷན་ཚོགས། 2007, vol. 17, pp. 433–446; B = vol. 21, pp. 20–28.

«དོན་རྒྱམ་ངེས་འགྲེལ་པ་ལྡང་རིགས་དོ་ཁལ» མཁན་པོ་བློ་བའི་འོད་ཟེར། «དོན་རྒྱམ་པར་ངེས་པ་ཀེས་རབ་རལ་གྱིའི་འགྲེལ་པ་ལྡང་རིགས་དོ་ཁལ»। Gangtok, Sikkim: Pema thinley, 1985 [BDRC: W1KG4451].

«མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་འབྲེད་ཚོས» ཀཱཡཊ་སི་ཏཱ་ཡོ་རྒྱན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ། «རྒྱལ་བསྟན་མདོ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པར་དུ་འབྲེད་པའི་འབྲེད་ཚོས་ཐུང་ཟད་བཤད་པ་རྣམ་གསལ་ཉི་མའི་སྒྲོན་བོ»। In «ཀཱཡཊ་སི་ཏཱ་ཡོ་རྒྱན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ»» 7 vols. སྡེ་དགེ། སྐལ་བཟང་ཚེ་སྒྲོན། 2001, vol. 1, pp. 281–389 [BDRC: W1KG17151].

«མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ» འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «ཌོག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ཀྱི་དགོངས་དོན་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཌོག་མཚོག་བདུད་རྩི་ཅིའི་དགའ་སྟོན»། In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 2, pp. 1–760; B = vol. 18, p. 1 – vol. 19, p. 295.

«ཏྲི་ས་ལན་འབྲག་ཐུ» ཏྲག་ཏྲ་བསོད་ནམས་ཚས་འབྱབ། «ཏྲི་ས་ལན་ལྡང་རིགས་འབྲག་ཐུ»। In «ཏྲག་ཏྲ་བསོད་ནམས་ཚས་འཕྲྀ་གསུང་འབུམ་ཀྱི་གསུང་འབུམ»» 5 vols. Delhi: དཀོན་མཆོག་ལྷ་བྱིས། 1997, vol. Kha, pp. 769–809 [BDRC: W22389].

«ལྷན་དཀར་མ» [= L] དབལ་བཟོགས་དང་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ་སོགས། «ཟླ་བྱང་སྡོང་ཕང་ལྷན་དཀར་གྱི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཙོག་གི་དཀར་ཆག»। See LALOU 1953.

«གནད་ཟིན» བོད་ཐུལ་མདོ་ལྷགས་བསྟན་པའི་ཉེ་མ། «སྡོང་ཕྲན་གནད་ཀྱི་ཟིན་ཕྲན»। In «བོད་ཐུལ་གྱི་གསུང་འབུམ»» A = vol. 1, pp. 261–274; B = vol. 1, pp. 283–295.

«བསླ་བཀའ་ཕང» ཡར་ཟྲི་ཡོ་རྒྱན་ཕྲིང་པ། (ཀཱ་ཏེ་ཏོ་ཏ)། «ཡོ་རྒྱན་ཀ་ཏ་ཡཱ་ལན་ལྡན་གནས་ཀྱི་ཆྱོས་རབས་རྣམ་པར་ཕར་པ་རྒྱས་པར་བཀོད་པ་བསླ་བཀའི་ཕང་ཡིག»। A = སྐུ་འབུམ། སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་ཕྲིང་། 2001 [BDRC: W22346]; B = ལྷ་ས། ས་རབ་གཙུག་རང་བསྟན་དབེ་རྩིང་འཚོལ་བསྡུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་། 2016 [BDRC: W1KG25186].

«འཕང་ཕང» [= K] དབལ་བཟོགས་དང་བཙན་ཚས་ཀྱི་སྙིང་པོ་སོགས། «ཐོན་དུས་ཡར་ལྡངས་འཕང་ཕང་ཀ་མེད་ནས་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་མདོ་ཕྱོགས་གཙོ་ཆེ་བའི་དཀར་ཆག་ཚོས་རྒྱལ་ཡོ་བཏ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིགས་' [sic] པ»। A = In «དཀར་ཆག་འཕང་ཕང་མ་དང་སྒྲ་ཐོར་བམ་པོ་གཉིས་པ»» ཏ་ཌོས་ཕྱ་བསྒྲིགས་བྱས། པེ་ཅིན། མི་རིགས་དབེ་སྐྲུན་ཁང་། 2003, pp. 1–67 [BDRC: W26008]; B = See KAWAGOE 2005 [= K].

«བོད་སྒྲུལ་གྱི་གསུང་འབུམ»
བོད་སྒྲུལ་མདོ་ལྟགས་བསྡུན་བའི་ཉེ་མ། «བོད་སྒྲུལ་མདོ་ལྟགས་བསྡུན་བའི་ཉེ་མའི་གསུང་འབུམ»། A = 3 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2004 [BDRC: W29059]; B = 3 vols. ལྷ་འཛུར་དར་ཐང་ལྷ་རིག་ཐོན་མི་སོ་ལྷོ་ཏའི་དཔེ་ཚོགས། 26–28. ཁྲིན་ཏུའུ། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2011 [BDRC: W1PD137846].

«དབུ་མའི་དཀའ་གནད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད»
ཟླ་གྲ་བསོད་ནམས་ཚེས་འབྱོར། «དབུ་མའི་དཀའ་གནད་མཐའ་དཔྱོད་སྐྱེང་པོ་རབ་གསལ»། In «ཟླ་གྲ་བསོད་ནམས་ཚེས་འབྱོར་ཀྱི་གསུང་འབུམ»། 5 vols. Delhi: དཀོན་མཆོག་ལྷུ་ཕྲེས། 1997, vol. Ka, pp. 707–742 [BDRC: W22389].

«དབུ་མའི་རྒྱབས་བཤད»
ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་འཇུར་མེད་བརྩེ་རྣམ་རྒྱལ། «དབུ་མའི་རྒྱབས་བཤད་པ»། In «ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 18, pp. 631–635; B = vol. 13, pp. 359–361.

«དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ»
འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་བཤད་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་དགྲེས་བའི་ཞལ་ལུང»། In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 13, pp. 1–416; B = vol. 14, pp. 2–311.

«དབུ་མའི་ལྷ་བ་གཏན་འབེབས»
ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་འཇུར་མེད་བརྩེ་རྣམ་རྒྱལ། «དབུ་མའི་ལྷ་བ་མཐར་ཕྱིན་གཏན་ལ་དབབ་པ»། In «ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 18, pp. 621–627; B = vol. 13, pp. 374–378.

«མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»
འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «མི་ཕམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ»། A = 27 vols. པ་རོ། ཟླ་མ་དངོས་གྲུབ་དང་། ཨེས་རབ་ཌི་མེད། 1984–1993 [སྒྲ་དགེ་དང་རྩོགས་ཆེན་ཀཱུ་ཐོག་ཞེ་ཆེན་རྩོ་ང་ས་ཆ་འཛོམས་བཅས་ཀྱི་པར་མ་བཟུང་བཟུན།] [BDRC: W23468]; B = 33 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། འཇམ་དབྱངས་རྒྱུན་ཡིག་སེར་པོའི་དཔེ་སྐྲུན་ཚོགས་པ། 2008 [BDRC: W1PD76231].

«ཆོག་འགྲེལ»
འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «ལེའུ་བཅོ་བཟུང་པའི་ཆོག་འགྲེལ»། In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 21, pp. 565–578; B = vol. 21, pp. 245–255.

«ཆོག་བདུན་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་རྣམ་བཤད»
འཇུ་མི་ཕམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «ཀུ་རུའི་ཆོག་བདུན་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་བླ་དཀར་པོ»། In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 5, pp. 277–370; B = vol. 32, pp. 283–331.

«གཞན་སྟོང་དབུ་མའི་དོགས་གཅོད»
མཁན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་བློ་གྲོས། «གཞན་སྟོང་དབུ་མའི་དོགས་གཅོད་བསྡུས་པ་ངེས་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ»། In «དབལ་ལྡན་རྡུང་གི་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་བློ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ»། 3 vols. པེ་ཅིན། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2007, vol. 3, pp. 156–166; [BDRC: W00EGS1017555].

«གཞན་སྟོང་སེམས་ཀྱི་ང་རོ»
འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་སེམས་ཀྱི་ང་རོ»། In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ»། A = vol. 15, pp. 219–239; B = vol. 17, pp. 165–179.

«ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་གསུང་འབུམ»
ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་འཇུར་མེད་བརྩེ་རྣམ་རྒྱལ། «ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་འཇུར་མེད་བརྩེ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་འབུམ»། A = 19 vols. Paro: Ngodup, 1975–1994 [BDRC: W3916]; B = 13 vols. ཞེ་ཆེན་དགོན། ཁམས་ཞེ་ཆེན་བསྟན་གཉིས་དར་རྒྱས་མཁྱེན། 2011 [BDRC: W1PD133163].

«གཞི་ལམ་འབྲས་བྱའི་ཀན་འཁྲིད» འཇུ་མི་ཪམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱ་མཚོ། «གཞི་ལམ་འབྲས་བྱའི་ཀན་འཁྲིད་ས་ངས་རྒྱས་པར་ཕྱི་ཞལ་ལྷང»». In «མི་ཪམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 12, pp. 323–330; B = vol. 30, pp. 3–7.

«གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད» འཇུ་མི་ཪམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱ་མཚོ། «དབུ་མ་ས་གས་གཞུང་སྒྲིའི་དཀའ་གནད་ཆོར་ཀྱི་གསུང་ཐོས་སྣ་ཚོགས་ཐོ་གས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞ་མ་ཏོག»». In «མི་ཪམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 22, pp. 427–709; B = vol. 21, pp. 256–413.

«ཟབ་དོན་གནད་ཀྱི་མེ་ལོང» བློ་ཆེན་རབ་འབྱམས། «སྐྱེ་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱབ་ཆོས་ཆེན་མོ་ཟབ་དོན་གནད་ཀྱི་མེ་ལོང»». A = In «སྐྱིང་ཕིག་ཡ་བཞི»» 13 vols. Delhi: Sherab gyaltsen lama, 1975, vol. 13, pp. 153–494 [ཡ་འཛིམ་པར་མ་བསྒར་བསྒྲ།] [BDRC: W12827]; B = In «བློ་ཆེན་གསུང་འབུམ»» 26 vols. མེས་པའི་ཕྱལ་བཞག 106–131. བོ་ཡིན། ཏྲང་ཀོའི་བོད་རིག་པ་དང་པོ་སྒྲུན་ཁང། 2009, vol. 12, pp. 82–311 [BDRC: W1KG4884].

«འོད་གསལ་སྐྱེང་པོ» འཇུ་མི་ཪམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱ་མཚོ། «གསང་འགྲེལ་ཐུགས་བརྟན་ཞུན་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་བོན་འོད་གསལ་སྐྱེང་པོ»». In «མི་ཪམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 19, pp. 1–272; B = vol. 30, pp. 71–238.

«ཡིད་བཞིན་མཛོད» བློ་ཆེན་རབ་འབྱམས། «ཌཱཀ་པ་ཆེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཡིད་བཞིན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད»». In «བློ་ཆེན་གསུང་འབུམ»» A = vol. Ka, fols. 1a–31a [separate foliation]; B = vol. 13, pp. 1–67.

«ཡིད་བཞིན་མཛོད་དཀའ་གནད་གསལ་བྱེད» འཇུ་མི་ཪམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱ་མཚོ། «ཡིད་བཞིན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་ཅི་རིགས་གསལ་བར་བྱེད་པ»». In «མི་ཪམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 21, pp. 501–564; B = vol. 21, pp. 189–244.

«ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ» བློ་ཆེན་རབ་འབྱམས། «ཌཱཀ་པ་ཆེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཡིད་བཞིན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བརྒྱ་དཀར་པོ»». In «བློ་ཆེན་གསུང་འབུམ»» A = vol. Ka, fols. 1b–312a [separate foliation]; B = vol. 13, p. 69 – vol. 14, p. 314.

«ཡེ་ཤེས་སྙང་བ་རྣམ་འབྱེད» འཇུ་མི་ཪམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱ་མཚོ། «ཚོས་དང་ཚོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚོག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡེ་ཤེས་སྙང་བ་རྣམ་འབྱེད»». In «མི་ཪམ་གསུང་འབུམ»» A = 32 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། གངས་ཅན་རིག་གཞུང་དབེ་སྐྱིང་སྒྲོན་གྱོན་ཚོགས། 2007, vol. 15, pp. 241–290 [BDRC: W2DB16631]; B = vol. 17, pp. 180–216.

«ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ» ཐུགས་ཐུ་བས་བོད་ནམས་ཚོས་འབྲྭ། «ཡེ་ཤེས་ལ་དཔྱད་པ»». In «ཐུགས་ཐུ་བས་བོད་ནམས་ཚོས་འབྲྭ་ཀྱི་གསུང་འབུམ»» 5 vols. Delhi: དཀོན་མཆོག་རྒྱ་བྱིས། 1997, vol. Kha, pp. 641–648 [BDRC: W22389].

«རབ་གསལ་བཤད་ལན» འཇུ་མི་ཪམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱ་མཚོ། «གཞན་གྱིས་བཙད་པའི་ལན་མདོར་བསྡུས་པ་རིགས་ལམ་རབ་གསལ་དེ་ཉིད་སྙང་བྱེད»». In «མི་ཪམ་གསུང་འབུམ»» A = vol. 14, pp. 191–474; B = vol. 22, pp. 205–439.

«ལྷང་གི་རྒྱ་མཚོ» ཕྱབ་བསྟན་བཞད་སྒྲུབ་གཞན་ཞན་འཕྲིན་ལས་ཀུན་ཁྱབ། «ཤེས་རབ་ཀྱི་ཞ་ཏོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ཚིགས་བཞད་ལྷང་གི་རྒྱ་མཚོ»». བོ་ཡིན། མི་རིགས་དབེ་སྒྲུན་ཁང། 1997 [BDRC: W21912].

«ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ» འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕེཊཱ་ལི་ཏཱི་ཚེ་ཀ་དོན་གོ་སྒྲ་བར་རྒྱམ་པར་བཤད་པ་ཧོར་བྱ་ཀེ་ཏ་ཀ». In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ» A = vol. 14, pp. 1–96; B = vol. 22, pp. 31–119.

«སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་འགྲེལ་པ» ཏཱོང་ཆེན་རབ་འབྱམས། «ཇོ་གས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་འགྲེལ་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ». In «ཏཱོང་ཆེན་གསུང་འབུམ» A = vol. Nga, pp. 81–823; B = vol. 20, p. 139 – vol. 21, p. 480.

«གསང་སྔོན་མཛོད་ལྷ» རོ་གྲྭབ་ཆེན་འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ། «དཔལ་གསང་བའི་སྔོན་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐུན་དོན་ཁྲུང་ཁའི་ངག་གིས་རྣམ་པར་འཇྲེད་པ་རིན་ཆེན་མཛོད་ཀྱི་ལྷ་མིག» In «རོ་གྲྭབ་ཆེན་འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་གསུང་འབུམ» A = 5 vols. Gangtok: Dodrub chen rinpoche, 1974–1975, vol. 3, pp. 1–237 [BDRC: W23627]; B = 7 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དབེ་སྐྱོན་ཁང། 2003, vol. 3, pp. 1–206 [BDRC; W25007].

«གསོལ་འདེབས་དང་བཞི་ལྷ་ལམ» འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། «ཡུལ་དམ་པ་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་རིས་མེད་དང་པའི་ལྷ་ལམ». In «མི་ཕམ་གསུང་འབུམ» A = vol. 23, pp. 209–210; B = 32 vols. ཁྲིན་ཏུའུ། གངས་ཅན་རིག་གཞུང་དབེ་ཆེན་སྡུར་སྐྱོབས་ལྷན་ཚོགས། 2007, vol. 32, pp. 183–185 [BDRC: W2DB16631].

DUCKWORTH 2008 Douglas S. Duckworth, *Mipham on Buddha-Nature*. New York: State Univarsity of New York Press, 2008.

KANO 2014 Kazuo Kano, “Six Tibetan Translations of the Ratnagotravibhāga.” China Tibetology 23, no. 2 (2014), 76–101.

KANO 2016 Kazuo Kano, *Buddha-nature and Emptiness: rNgog Blo-ldan-shes-rab and a Transmission of the Ratnagotravibhāga from India to Tibet*. Wiener Studien zur Tibetologie und Buddhismuskunde 91 91. Vienna: Arbeitskreis für tibetische und buddhistische Studien Universität Wien, 2016.

KAWAGOE 2005 Eishin Kawagoe (ed.), *dKar chag ’Phang thang ma*. Monograph Series 3. Sendai: Tōhoku Society for Indo-Tibetan Studies, 2005.

LALOU 1953 Marcelle Lalou (ed.), “Les Textes Bouddhiques Au Temps Du Roi Khri-sroṅ-lde-Bcan.” *Journal Asiatique* 241 (3), 1953, pp. 313–353.

PETTIT 1999 John W. Pettit (tr.), *Mipham’s Beacon of Certainty: Illuminating the View of Dzogchen, the Great Perfection*. Somerville, MA: Wisdom Publications, 1999.

PHUNTSHO 2005 Karma Phuntsho, *Mipham’s Dialectics and the Debates on Emptiness: To Be, Not To Be or Neither*. Oxford Centre for Buddhist Studies. London & New York: RoutledgeCurzon, 2005.

WANGCHUK 2004 Dorji Wangchuk, “The rÑiṅ-ma Interpretations of the Tathāgatagarbha Theory.” *Wiener Zeitschrift für die Kunde Südasiens* 48, 2004, pp. 171–213.

WANGCHUK 2012 Dorji Wangchuk, “Was Mi-pham a Dialectical Monist? A Recent Study of Mi-pham’s Interpretation of the Tathāgatagarbha Theory.” *Indo-Iranian Journal* 55, 2012, pp. 15–38.

WANGCHUK 2019 Dorji Wangchuk, “Where Buddhas and Siddhas Meet: Mipam’s Yuganaddhavāda Philosophy.” In *The Other Emptiness: Rethinking the Zhentong Buddhist Discourse in Tibet*, edited by Michael Sheehy & Klaus-Dieter Mathes. Albany, New York: State University of New York Press, 2019, pp. 273–322.